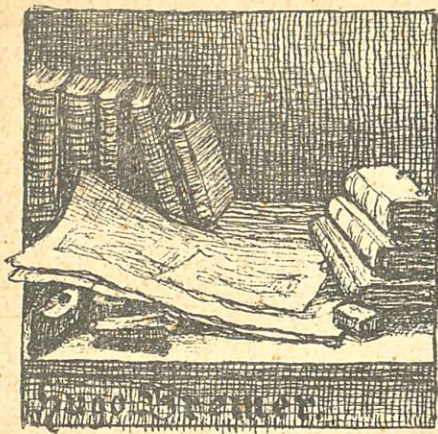

BARNENS BOK

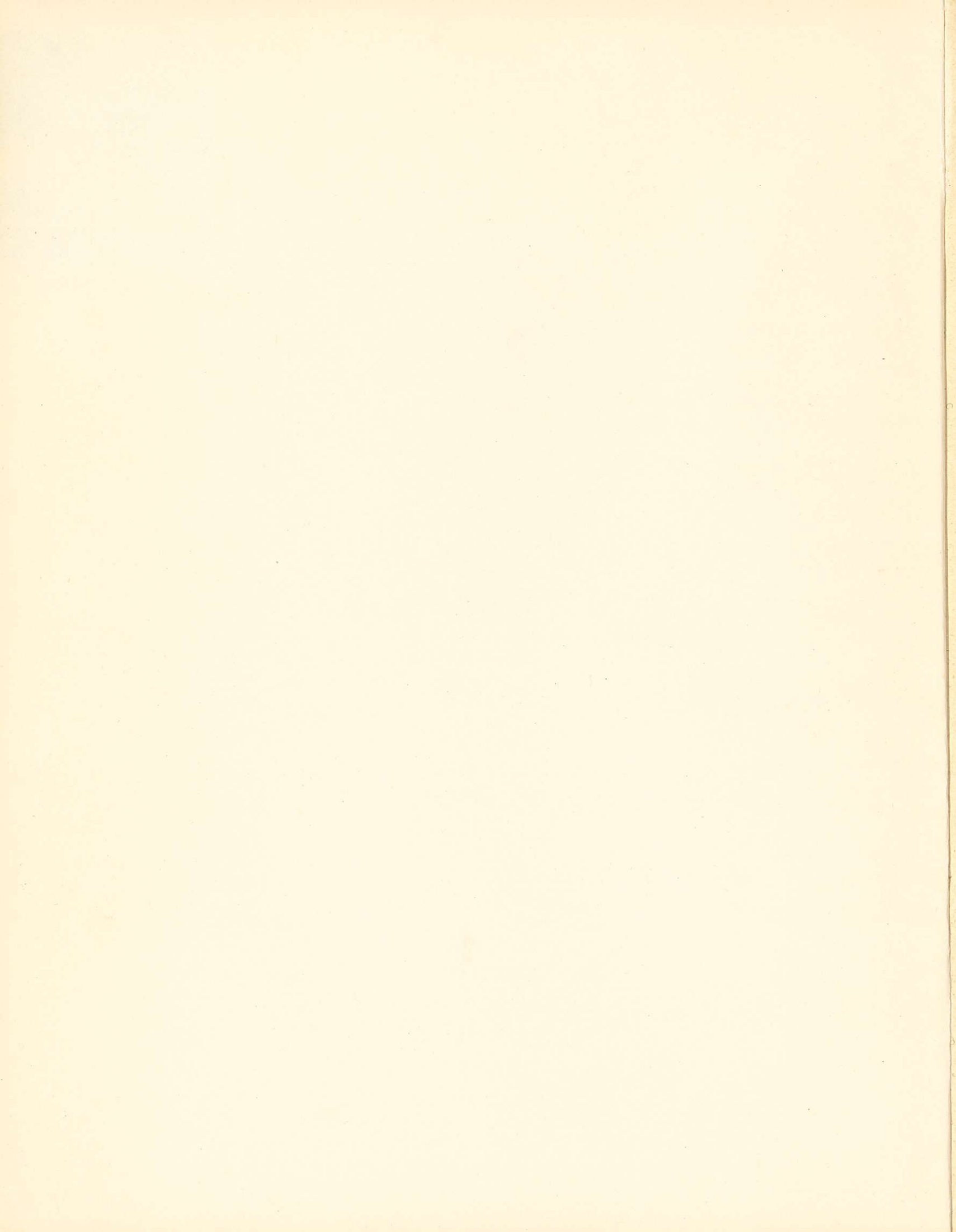

II.

FÖRLAGSAKTIEBOLAGET HELIOS
HELSINGFORS

EN SKÅL MED GULLVIFVOR

Af Fanny Hult.

Efter mulna regniga dagar strålade himmeln klar. Jorden ångade ut sin fuktighet och fyllde luften med en underbar doft af vår. Solstrålarna gjorde sitt bästa att torka upp stadens gator och att locka fram gröna strån i parkernas bruna mattor. Trädens bladknoppar svällde och skiftade i ljusgrönt. Hafvet svallade fritt.

Med lätta steg gick Estrid fram längs Boulevarden. Hur ljufligt att det var vår! Hur skönt att känna de ljumma fläktarna smeka kinden och att blicka upp mot trädens i grönt skiftande, glittrande grenar och den blå himmeln. Det var som om solen skinit rakt in i hennes hjärta — hon var så öfversvallande lycklig. — Nu mötte hon en liten i barnvagn. Hon smålog åt barnet med det rosiga anletet i den hvita hufvan, och i sin yfviga hvita kappa liknade lillan en skär, nyssutslagen vårblomma. Så väcktes Estrid uppmärksamhet af två små pysar på andra sidan af gatan. Under hurrarop läto de sina röda gummiballonger sväfva uppåt för att snart igen fånga in dem — snöret var stadigt fäst vid kavajknappen — och leken fortsattes allt vidare under jublande munterhet. — Så mötte hon en ung student i hvit mössa och en flicka med en ros vid barmen. Estrid tyckte att de borde heta Vår — det liksom strålade sol ifrån dem och de nickade båda två åt henne. Hon blef glad däröfver, lika glad som då hon på födelsedagen i går af sin mor fick den gröna skålen med gullvifvorna.

Estrid hade emellertid vikit af på en sidogata. Hon blickade in genom en oren fönsterruta nere vid gatan

och blef stående liksom förstenad. Hon såg ett blekt, magert ansikte med sorgsna, tårfyllda ögon. Aldrig hade Estrid sett så bedröfvade ögon. — Flickan där inne — ty det var en flicka ungefär af Estrids ålder — halfåg i en stol och tryckte kinden mot fönster-rutan. Hon var säkert sjuk och mycket olycklig och allt omkring henne såg smutsigt och eländigt ut. Estrids glädje öfver all vårens härlighet var liksom bortblåst. Och där hon gick vidare gatan fram såg hon ständigt de mörka, sorgsna ögonen för sig och hon var djupt bedröfvad i sitt sinne. Med ens kom hon i håg Törnrosas sång:

„O! kunde för evigt jag sorgerna binda
Och sällheten sprida
Till alla som lida
Till alla, som glädjen i tårar förbida.“

„Sällheten sprida, till alla som lida“, upprepade hon sakta för sig själf, medan hon trädde in i sitt eget ljusa, vackra hem. — Så synd det var om den sjuka flickan i det mörka rummet! Huru skulle hon kunna göra den sorgsna någon glädje? Denna tanke gaf Estrid ingen ro. Hennes blick föll på den lilla gröna skålen med gullvifvorna i. — Ja, den skulle hon bära till den sjuka. Den var ju hennes egen och mamma skulle nog inte sagt nej till saken, om hon varit hemma och Estrid frågat henne.

Varsamt vecklade hon ett tidningsblad kring sin kära gröna skål och blommorna och så gick hon ut.

Med klappande hjärta knackade hon på en dörr i en mörk trappa. Dörren öppnades af en gammal kvinna och Estrid hade så när fällt skålen i golfvet af förskräckelse — var det inte en häxa hon kommit till? De grå, stripiga hårtestarna, som stucko fram under en smutsig hufvudduk, den tandlösa munnen, den hvassa näsan gjorde henne hemsk i Estrids ögon. — „Hva' vill lilla fröken här?“ frågade gumman med arg, gäll stämma och ämnade smälla igen dörren med detsamma. „Jag kommer med litet gullvifvor till flickan som bor här“, svarade Estrid som emellertid fattat mod och raskt steg in i det låga rummet förbi häxan.

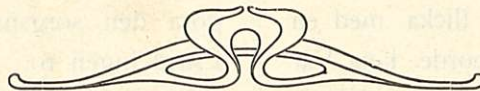
Platsen vid fönstret stod tom — men därborta i hörnet af rummet låg hon på golfvet, flickan, som Estrid sökte. Hon hade lyft upp hufvudet från dynan och de stora mörka ögonen sågo oafvändt på gästen med det ljusa anletet. Estrid trädde fram till bädden

och ställde skålen med gullvifvorna på en låg stol invid den sjukas läger. „Tack, tack“, sade denna och det gick ett vackert skimmer öfver de tärda dragen. — „Onödig grannlåt“, mumlade häxan vresigt. „Säg inte så moster — åh hvad jag är glad — nu har våren kommit också till mig“ — där låg jubel i den sjukas röst. „Hon ä' så tokigt barnslig, Ruth“, murade den gamla. „Snart kommer jag igen och hälsar på dig. Adjö Ruth“ — Estrids röst dallrade af medkänsla. Hon gick, men vid dörren vände hon sig om nickade hjärtligt åt Ruth samt neg för häxan.

När hon kom ut drog Estrid djupt efter andan. Åh hur det var kvafft där inne och hur osnyggt — stackars Ruth, som hade ett sådant hem. Underbart — i går då Estrid fått den gröna skålen, var hon så lycklig öfver att äga den och i dag, då hon gifvit bort den, kände hon sig dubbelt så lycklig. — Hon hade ju fått se de sorgsna ögonen le af glädje.

„Kära barn, hvarifrån kommer du?“ — Det var sin mamma Estrid stötte emot, då hon med hastiga steg trädde ut på gatan. Medan de gingo hem tillsammans berättade Estrid för henne om allt det underbara, om Ruth och skålen med gullvifvorna, om häxan och det fattiga hemmet. Mamma tryckte hennes hand, som hon tagit i sin och såg allvarsam ut, men sade intet. „Är du ledsen på mig?“ frågade Estrid. „Nej älskade“, svarade mamma.

På kvällen, då Estrid låg i sin säng, kom mamma in till henne, satte sig på sängkanten och sade: „Min kära flicka, jag ska' tala om något för dig. — Jag har varit hos Ruth och hon har lofvat komma ut till landet till oss i sommar!“ Estrid for upp i sängen, den långa, glänsande flätan snodde sig om hennes hals, hon slog ihop händerna och utropade: „Mamma, då blir ju Ruth din flicka och då får jag en syster! — Åh den välsignade skålen med gullvifvorna!“

I SKOG OCH MARK

Af O. M. Reuter.

IV. PÅ ÅKRARNA.

Nu kunna vi sluta vår promenad på landsvägen. Se så! Ett skutt öfver diket! Räck mig din hand, så skall jag hjälpa dig öfver. I dag skola vi titta på åkrarna och lyssna till hvad de hafva att förtälja.

Du, som hittills icke lämnat stadens gator och först nu träder ut på landsbygden, huru mycket nytt får du inte se vid hvarje steg! Till och med de olika sädeslagen äro dig obekanta, eller huru? Rågbröd och hvetebullar har du nog ätit, korngröns- och hafregrynsgröt likaså. Men vet du väl huru de växter se ut, hvilka gifvit dig föda? Det ax, jag nu bryter af, vet du väl hvad det är för slag?

Kunde jag inte tro det! „Ett rågax“, säger du. Nej, min vän, det är ett *korn*-ax, som lätt skiljes från rågaxen genom den långa borsten. Men också af kornaxen finnas flere sorter. Det vanliga kornet har kornen, såsom på detta ax, ställda i sex rader, men två af dem äro tilltryckta, de fyra andra utspärrade, så att axet förefaller fyrkantigt. Ett annat slags korn, det tvåradiga, har dem ställda i två rader midt emot hvarandra. Här har du ett sådant ax! Af denna sort får man de rikligaste skördarna, men den trivfes endast i södra Finland.

Det vanliga kornet kan däremot odlas längre upp i Norden än något annat sädeslag. Hos oss i Finland odlas det ännu i trakterna kring Enare sjö och är här det enda sädeslaget. Ursprungligen är det hemma från länderna mellan Röda hafvet och Kaspiska hafvet,

där det än i dag växer vildt. Det är det äldsta sädeslag, människorna började odla. Redan för mer än femtusen år sedan odlades det i Egypten.

Du frågar, huru man vet det. Jo, därom har en slarfvig arbetare lämnat oss besked.

— „En slarfvig arbetare! — På hvad sätt? Berätta!“

I Egypten byggdes omkring 3,300 år före Kristi födelse af tegel en af de väldiga byggnader, som bära namnet pyramider. I ett illa brändt tegel i en af dessa, den så kallade Doshurpyramiden, har man funnit halmstrån och korn, och på detta sätt hafva vi nu femtusen år efteråt kunnat få en aning om åkerbruket då för tiden. Det är ofta genom en ren tillfällighet, det unnas oss att öka våra kunskaper.

„Så märkvärdigt!“

För öfrigt visar oss kornet huru den mänskliga odlingen under årtusendens lopp allt mer och mer utbredd sig öfver jorden nästan ända till gränsen för all växtlighet. Redan för våra hedniska förfäder var det bekant och omtalas i de af deras sånger, som gått i arf från släkte till släkte och för en människoålder sedan upptecknats från folkets mun. Men då var blott

södra Finland odladt, ungefär så långt upp som till Tammerfors. Alla trakter norrut voro ödemarker. Så småningom trängde odlingen allt nordligare. Redan i mer än hundra år hafva kornåkrarna burit mogna ax långt, långt uppe i Lappland.

Du misstog dig då du trodde, att detta ax var ett rågax. Låtom oss nu hoppa öfver diket och lämna den ännu gröna kornåkern. Här, där säden nu står gul och mogen, har du rågen.

Se närmare på detta ax, så skiljer du det lätt från ett kornax.

Rågen är för vårt folk viktigare än kornet. Skörden däraf är i hela landet dubbelt så stor som af detta senare sädesslag. På Åland och i sydvästra Finland är rågen det förnämsta sädesslaget, det som odlas mest af alla.

„Huru står rågen gul och mogen, medan kornet ännu är grönt?“, frågar du.

Jo, därför att den vanligen sås redan om hösten, medan kornet, liksom hafren, sås först om våren. Den har således vuxit mycket längre tid, ty fröna gro redan om hösten och de unga rågstånden — brodden — hålla sig gröna under det vintriga snötäcket.

Rågen är dock ömtåligare för köld än kornet. Den uthärdar icke de kalla sommarfrosterorna norrom polcirkeln.

Du vill veta, hvar rågen växer vild. I vildt tillstånd har detta sädesslag ingenstädes anträffats. Det är med det på samma sätt som med vår nötboskap. Men ett gräs, som mycket liknar rågen, växer ymnigt på mellersta Asiens ängar, och det är icke omöjligt, att detta genom att odlas i annan jordmån förvandlats till råg. Rågodlingen blef emellertid först mycket senare känd än odlingen af kornet. Ännu 1,400 år efter Kristi födelse var rågen ett i Sverige nytt och ovanligt sädesslag, och det räckte minst hundra år till, innan det i Finland blef mera bekant. Men nu ligger rågbrödet på hvar mans bord och utgör vårt folks förnämsta föda.

I sydligare trakter af vår världsdel äter man dock icke mera rågbröd. Nordligast sker detta i norra Tyskland. Söderut ersättes rågen fullkomligt af hvetet. Och en hvit hvetebulle föredrager ju äfven du framom en af mörkt rågmjöl?

Här hafva vi en liten åkertäppa, besädd med hvete. Jag vill plocka några ax åt dig. Du ser att de sins-

emellan äro ganska olika, ty ofta odlas olika slag af hvetet blandade med hvarandra.

Hvetet är ett sydligt sädeslag och uthärdar icke Finlands hårda klimat. Mer än hälften af det hvetet, som odlas hos oss, kommer på Åbo och Björneborgs län. Hvetet mognar endast i landets sydligaste och sydvästra delar. Däremot är det södra och mellersta Europas viktigaste sädeslag och odlas ännu i norra Afrika. I alla dessa trakter känner man, såsom jag redan antydt, knappt annat bröd än hvetebröd.

Det mesta hvetemjöl, som hos oss användes, är infördt från Ryssland. Men för öfrigt äter du nog hvetet äfven i annan form än bullar och skorpor. Allt det mannagryn, som du förtär såsom gröt, är ingenting annat än i skilda kross- och gryninrättningar förvandladt hvetet.

Och nu hoppa vi åter öfver diket mot landsvägen, gå öfver denna och betrakta åkertegarna på dess an-

dra sida. Så långt fältet här räcker, ser du ett sädeslag, hvars korn icke sitta i ax, utan på hängande längre eller kortare stjälkar. Det är *hafren*, det sädeslag, som numera mest af alla odlas i Finland. Mångenstädes i sydvästra och södra Finland utgör skörden däraf mer än $\frac{2}{3}$ af hela spanmålsskörden, i södra Österbotten hälften. Dock är hafren ömtåligare för frost än både råg och korn och dess allmänna odling upphör därför redan i trakterna kring Uleåborg och Iisalmi.

Hos oss, likasom i mellersta Europa, där hafre äfven odlas, användes den mest till kreatursfoder, men äfven till gryn och mjöl. Ännu på 1500-talet var detta numera ingenstädes vildt växande, men antagligen ursprungligen från Mesopotamien härstammande sädeslag föga bekant i Finland. Och så sent som i medlet af förra århundradet var rågen ännu det förnämsta och allmännaste sädeslaget i landet. Men de många missväxterna och i synnerhet det stora nödåret 1867, då människorna dogo af svält i tusental, lärde oss att bygga jordbrukets framtid på en säkrare inkomstkälla än odling af råg och korn. Det gällde nu att gifva god och tillräcklig föda åt vår nötboskap, så att denna gaf oss nog med mjölk för att däraf bereda smör, hvilket sedan kunde förvandlas till penningar i utlandet att köpa bröd med. Och därför började man odla hafre i större mängd än förut. Hafren fann äfven själf köpare i utlandet, hvarest man behöfde kreatursfoder, emedan åkrarna med fördel där användes till odling af dyrbarare sädeslag. Och så kom det sig, att i Finland t. ex. det sista året af förra seklet skördades 5,279,639 hektoliter hafre, men endast 3,602,551 hektoliter råg och 1,330,192 hektoliter korn.

Nå, hvad tycker du om åkrarna? Du känner nu våra sädeslag.

De skulle icke vara så vackra, säger du, om de icke hade så vackra blommor, och visar mig en hel bukett af blåklint, som du plockat.

Så, så, blåklinten har kanske ådragit sig hela din uppmärksamhet, medan jag hållit mitt föredrag om våra sädeslag.

Nej, „du har nog hört på“. Det är bra, ty det är ej för mycket, att också hvarje barn känner de växter, Gud gifvit oss till vårt uppehälle, och lär sig vara tacksam för dem.

Ja, medger du, och tillägger, medan du binder en krans af blåklint: „och rågblommorna äro så vackra.“

Rågblommorna?

„Ja, så kalla vi dem i staden, då vi köpa dem på torget.“

Tror du då, att de äro rågens blommor?

„Äro de inte?“

Åkrarna ha ännu mycket att lära dig och vi skola snart åter besöka dem. Denna gång har jag berättat tillräckligt. Nästa gång skall jag icke mer tala om människans odlingar och hushållning, utan om den stora naturens egen. Och då skola vi tala om åkerns blommor, om rågens blommor och om rågblommorna, såsom du kallar dem.

STADSNAMN

Sällskapet sätter sig i en ring och hvar och en nämner i tur en bokstaf, till dess namnet på en stad är bildadt. Antag att den som börjar, tänker på staden *Berlin*. Han säger då *B*. Den följande kan nu tillägga t. ex. *o*, om han råkar tänka på *Borgå*. Sedan följer måhända ett *n* om den nästas tanke fallit på *Bonn*, o. s. v. Den som icke hittar på någon bokstaf som

bildar fortsättning eller nämner en bokstaf utan att, ifall tvist uppstår, kunna uppgifva ett stadsnamn, däri den skulle ingå, gifver pant. Sedan ett stadsnamn är färdigt, får den som är i tur att fortsätta, börja ett nytt. — På samma sätt kan man i stället för namn på städer använda andra namn, t. ex. på författare, floder, berg o. s. v.

MULLVADEN OCH MAGASINSRÅTTAN

Berättad af *John Bergh*.

Mullvaden låg utsträckt på den nyplöjda åkern och solade sig utanför ingången till sin mörka bostad. Morgonsolen värmde så behagligt genom hans mjuka, svarta, sammetslika päls. En fuktig, doftande ånga steg upp ifrån den våta mulden och dagdropparna glittrade ännu på grässtråna vid dikesrenen.

Ett kroppsligt välbefinnande genomströmmade honom, men tankarna gingo som vanligt tunga och vemodiga. Med sina stackars halfblinda ögon kisade han upp mot den blå sommarhimlen, där några lätta, ulliga skyar långsamt seglade. Han kunde urskilja den gröna skogskanten kring åkern, mot hvars mörka bakgrund de hvita björkstammarna aftecknade sig. Nedanför åkern glimmade insjöns vågor, så att det sved i hans ljusskygga ögon.

— Huru vackert måste icke allt detta vara, om man blott kunde se det tydligare — tänkte han bittert — när det till och med för mina usla ögon kan te sig så skönt. Och hvilka under skulle jag ej få se, om jag kunde komma lös från denna plats, där jag är tvungen att lefva och dö i fattigdom och arbete.

En lärka slog sin jublande drill i skyn och från björkskogen ljudet det klara ropet af en gök, men detta förbittrade ännu mera hans sinne.

— Ja, — mumlade han, — ni må väl sjunga, ni som kunna flyga högt upp i rymden och se hela jorden under er som en stor karta. Och likväl tviflar jag på att ni förstå värdera det som det förtjänar. Ni fladdra och flyga och sjunga, men medveten förståelse af skapelsens storhet ha ni ej.

— Hihhi — skrattade någon bredvid honom —. Hvad ligger du här och filosoferar, kusin?

Han såg sig om och fick syn på en stor, fet råtta, något skamfilad och skabbig, men med ögon glittrande och skarpa som slipad stenkol.

— Jag sörjer öfver att jag icke kan se naturens skönhet, svarade mullvaden dystert.

Råttan hånskrattade åter.

— Kallar du detta skönhet — utropade hon — här finnes ju ej ett enda sädeskorn, nej icke så mycket som en rutten potatis engång. Du skulle se ett spannmåls-

skall jag föra dig till mitt magasin, där finnes mat äfven för dig.

Mullvaden tänkte öfver saken en stund. Han tänkte på sina tunga arbetsdagar djupt inne i den hårda mullen.

— Är det långt borta? — frågade han slutligen tvekande.

— Ser du det röda, som lyser fram mellan träden där borta — förklarade råttan — det är den bondgård där jag bor.

— Men det är farligt — invände mullvaden.

magasin, så skulle du få ett begrepp om hvad skönhet vill säga. Där finnas högar af mjölsäckar, stora som berg, och väldiga lårar, fyllda med allt slags säd.

Mullvaden spärrade upp sina små ögon af förvåning.

— Bor du i ett sådant — frågade han.

— Ja visst — svarade råttan stolt.

— Men då behöfver du ju icke arbeta — framkastade mullvaden skyggt.

— Arbeta, arbeta — utropade råttan föraktligt — man låter människorna arbeta; de äro stora och starka. De kunna gärna föda oss små. Följ bara med mig, så

— Åh skräp, inte alls — svarade råttan med en föraktlig axelryckning. — Människorna äro de dumaste och klumpigaste djur som finnas. Nästan ännu klumpigare än du. För öfrigt, om du ej har lust, så kan du gärna för mig stanna kvar i din uselhet.

Frestelsen var för svår för mullvaden.

— Nåväl, jag skall följa dig, sade han darrande.

— Rätt så — sade råttan med en gillande nick — man skall begagna sig af alla fördelar, som lifvet kan erbjuda och icke ålägga sig några onödiga försakelser. Det är en praktisk filosofi. Låt oss begifva oss af med detsamma.

Mullvaden suckade och kastade en vemodig afskedsblick på det välkända landskapet. Då han stod i begrepp att lämna det, föreföll allt honom dubbelt så vackert, men han skämdes att säga något och beslöt att kosta hvad det ville vara praktisk och fördomsfri.

Nu gick råttan förut och visade vägen. De gingo ned i ett dike och följde detta i riktning mot gården, medan råttan hela tiden gick och smågrälade öfver mullvadens långsamhet och otymplighet.

Då de kommit upp ur diket smögo de sig under en gärdesgård och därefter längs en fåra i ett potatisland.

— Nu kommer det värsta — hviskade råttan och tittade fram mellan potatisblasten — nu måste vi springa öfver en slät gårdsplan. Ser du, där midt på gården står en kvinna vid brunnen. Förbi henne måste vi kila, ty det är magasinet, som du ser här midt emot. Jag ser drängen i stallet, men han är sysselsatt med hästarna, och hunden ligger borta vid stora byggnings trappa och sofver. Passa på, då kvinnan böjer sig ned för att hämta upp vatten! Nu, nu!

Råttan sprang förut och mullvaden rultade efter med hjärtat i halsgropen. Han var så ovan att gå

på den släta, hårda marken, att han blott mycket långsamt kom framåt, och råttan stönade af otålighet.

Just då de hunno fram till kvinnan vid brunnen reste denna sig upp med sitt fyllda ämbar. Då hon fick syn på de båda djuren, gaf hon till ett gällt skri och fällde ämbaret till marken.

— Sköt nu dig själf, din drönare, — hväste råttan rasande och kilade i väg med sådan fart, att mullvaden ej hann se hvart hon tog vägen.

Vid kvinnans skrik kom drängen utspringande från stallet med en järnstör i handen och gårdshunden kom framrusande under ilsket skall. Den stackars mullvaden visste ej hvart han skulle fly, utan sprang i förtviflan fram och tillbaka. Liksom vid skenet af en blixst såg han för sig sitt lugna bo under jorden med det lilla, svårt förvärfvade förrådet af feta skalbaggar och larver. Hvarför skulle han nånsin lämna det! Ett skri af saknad och dödsångest undslapp honom. Nu föll järnstören och hundens hvassa tänder krossade hans hufvud.

— En sådan tölp, en sådan tölp! — skrek råttan, som från sitt hål under magasinsgolvet åsett alltsammans. — Aldrig mera skall jag ge mig i lag med dylika, pjoskiga drömmare.

FÄNGO

Nyländsk folksaga, berättad af *Helena Westermarck*.

Det var en gång en fattig pojke, som var utan far och mor och hette Fängo. Ett beskedligt folk tog honom till sig och lät honom stanna kvar så länge han var liten. Sedan han varit där en tid, skickades han ut i världen att söka tjänst som vallpojke. Han gick och kom till en herrgård, där han blef vallhjon. Men en dålig hjord fick han gå vall med: det var bara hundar och katter.

Första dagen han dref ut dem, rusade hundarna på honom och beto honom och kattorna klöste honom så, att han var mycket missnöjd med sin tjänst.

När frun kom och frågade honom huru han tyckte om sin hjord, svarade Fängo att han föga kunde vara nöjd med att kattorna och hundarna beto honom. Då bad frun honom följa med ut och se huru muntert djuren sprungo och lekte därute på gården.

Medan Fängo stod på farstutrappan och funderade på huru han skulle bära sig åt för att icke mera behöfva gå vall med sin hjord, kom en liten hund, som icke gjort honom något ondt, och drog i hans byxben liksom för att få honom med sig någonstädes. Sedan släppte hunden sitt tag och gick mot skafferidörren, men gossen, som icke förstod hvad djuret ville, bief stående.

Då vände hunden tillbaka och gjorde åter på samma vis.

Slutligen, när hunden för tredje gången återvände och drog honom i byxbenet, begynte gossen förstå att han hade någon afsikt därmed och följde efter honom.

Så snart Fängo öppnat skafferidörren, rusade hunden in och begynte vädra och leta i vrårna, tills han slutligen kom framsläpande med ett par skor och en käpp.

„De där skorna ska' du taga vara på, ty de kunna komma dig väl till pass i framtiden“, sade hunden. „Om du nå'ngång vill färdas riktigt fort, så behöver

du bara tråda fötterna i skorna, svänga dig tre hvarf rundt — och så är du där du önskar vara.“

Käppen åter hade den egenskapen, sade hunden, att om man bar den i handen och gick öfver ett ställe, där silfver låg gömdt, så flög käppen två gånger i luften, och gick man öfver ett ställe, där guld låg gömdt, flög käppen tre gånger i luften.

Nu rymde pojken från tjänsten och tog skorna och käppen med sig. Sedan han vandrat ett stycke väg, tänkte han att det skulle vara roligt att se den staden, där kungen bodde. Han drog skorna på fötterna, svängde sig rundt tre hvarf och önskade sig till kungens stad. I samma stund han snurrade om för tredje gången var han också där.

När han kom till den stora staden och var så illa klädd, skämdes han och visste icke huru han skulle taga sig fram. Slutligen frågade han af en herre på gatan, hvar kungen bodde.

„Det kan vara just detsamma för dig hvar kungen bor“, svarade herrn, „honom får du ändå inte träffa“.

Men när gossen var enträgen att be, visade herrn honom vägen till slottet, och så begaf gossen sig dit.

När han kom till slottsporten, stod vakten där och ropade han honom.

„Hvad vill du här?“ sporde vakten.

Jo, gossen ville in till tals med kungen.

„Dit kan du inte komma“, svarade vakten. „Hvad har du för ärende till kungen?“

„Jag tänkte fråga, om kungen ville rida eller springa i kapp med mig“, sade gossen.

„Inbillar du dig att du kan springa i kapp med kungen, du!“ svarade vakten föraktligt. Men huru det var, gick han likvisst in till kungen och sade att utanför porten stod en pojke, som bad att få rida eller springa i kapp med kungen.

Då kom kungen ut och frågade, om gossen verkligen mäktade springa i kapp med en häst.

„Ja visst“, svarade gossen, „för mig kommer det på ett ut om kungen vill springa eller rida på sin bästa häst“.

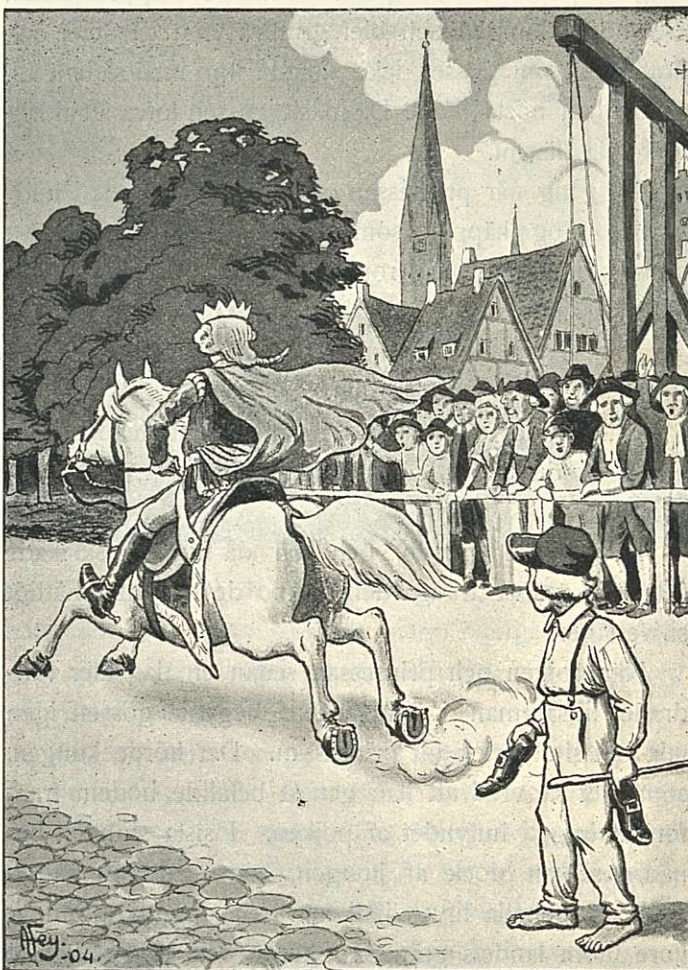
„Men vet du också att det gäller lifvet för dig, ifall du blir efter?“ bestämde kungen.

Ja, men gossen bad att i alla fall få försöka.

Slutligen lofvade kungen rida i kapp med honom på sin bästa häst. Men samtidigt gaf han befallning att resa en galge, ty gossen skulle hängas, ifall han ej sprang snabbare än hästen, sade kungen.

Sedan mättes där upp den väglängd gossen skulle springa och kungen rida, och det bestämdes tillika att den som först hann till målet, måste lämna kvar ett tecken på att han varit där, och den som kom efter, skulle föra tecknet med sig tillbaka.

En stor hop folk samlades nu för att se kungen rida ut och pojken springa i kapp med hästen. Kungen

svängade sig upp på hästryggen, högg sporrarna i hästens sidor och sprängde af, medan pojken blef stående kvar. Folket började skratta och gyckla: „se så, nu mister du lifvet ditt!“ ropade de.

Men i detsamma drog pojken skorna på fötterna, svängde sig omkring och gaf sig till att springa: ett—tu—tre stod han vid målet. Där lämnade han det öfverenskomna tecknet, snurrade tre hvarf rundt i sina skor och var i ett huj tillbaka igen, innan kungen ännu ens hunnit halfva vägen.

När kungen kom tillbaka, sade han till gossen: „du som är så snabb att springa, ska' få bli min budbärare och brefförare“, ty på den tiden funnos ännu inga

telegrafer eller telefoner. Sedan lät kungen gifva gossen nya kläder, så han blef fin som en prins, skomakaren fick blanka hans skor och käppen fördes till en snickare, som polerade upp den.

Konungen egde en dotter, som var lika gammal som Fängo. Pojken och prinsessan lekte hvar dag tillsammans i kungens trädgård, men när de växte upp, begynte pojken en gång tala om kärlek med prinsessan. Det hörde kungen och blef grufligt vred däröfver och hotade att om gossen icke slutade upp med sådant tal, skulle han mista lifvet. Då måste gossen lofva att aldrig mer tala därom.

En gång när prinsessan och Fängo vandrade i trädgården, flög käppen som gossen bar i handen, två gånger i luften. Då ropade gossen: „se här ligger silfver gömdt!“

Han skyndade till kungen och berättade, att han upptäckt silfver i trädgården.

„Sätter du ditt hufvud i pant på att det förhåller sig som du säger, så låter jag gräfva där, men eljes icke“, svarade kungen.

Det gjorde gossen, och när då kungen skickade folk att gräfva trädgården, funno de där ett omätligt silfverlager.

När pojken och prinsessan sedan en dag åter vandrade tillsammans i trädgården, begynte gossen igen tala om sin kärlek till prinsessan. Det hörde kungen, som blef så vred att han genast befallde bödeln fram för att hugga hufvudet af pojken. I sista stunden benådades han dock af kungen, som sade, att Fängo skulle få behålla lifvet, ifall han inom tjugufyra timmar vore utom landets gränser. Skorna och käppen behöll kungen; sedan släpptes gossen lös och fick taga sig fram bäst han gitte.

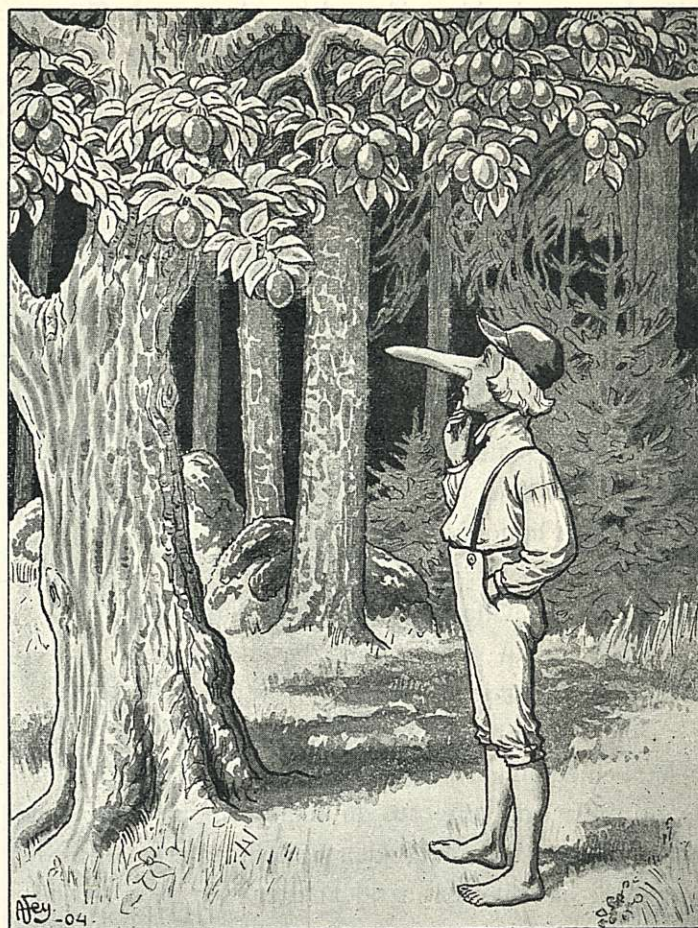
Han sprang hela dagen, tills han på kvällen kom till en stor ödemark. Sedan han förgäfvets irrat omkring i skogen, utan att finna något nattkvarter, lade han sig ned under ett stort träd och sof godt ända till morgonen.

När dagen grydde, kände han sig både hungrig och törstig, men till någon by bland människor vågade han sig likvisst icke, utan begynte åter vandra i skogen. Då kom han till ett stort fruktträd, som stod fullt med svarta frukter. Han klef upp i trädet och tog ned några frukter åt sig att smaka på, ty han var grufligt hungrig. Han satte sig ned och började äta och bra

smakade de, men när han ätit en stund, kände han huru hans näsa började växa, och när han slutat sin måltid, var näsan en half aln lång. Nu blef han riktigt förtviflad, när han tänkte på att han ju aldrig mer täcktes visa sig för någon människa.

Han vandrade åter längre inåt skogen, tills han kom till ett träd, som stod fullt af röda frukter.

„De där frukterna äro säkert icke sämre än de förra jag åt“, tänkte gossen och beslöt att smaka också på dem.

Han plockade ett par, tre af de röda frukterna och började äta.

Länge hade han icke ätit, innan han kände huru hans näsa började krympa ihop, och när han slutat äta, var näsan alldeles som vanligt.

„Nå“, tänkte gossen, „af de här frukterna kan jag kanske draga lika stor nytta som förut af skorna och käppen“. — Han lade noga märke till stället där träden stodo, och sökte sig sedan fram genom skogen ut till landsvägen.

Han kom snart till en by och såg i början af byn en smedja, där han gick in och frågade efter arbete.

Smeden, som trodde han var smedlärling, tog honom i tjänst och gaf honom en liten dagspenning. Sedan han arbetat i smedjan en tid, hade han sparat ihop så mycket pengar att han kunde köpa sig en frack. Efter ytterligare en tids arbete kunde han köpa sig en hatt och ett lösskäg, och sedan bad han smeden om orlof.

Han tog en korg, som han också köpt, och gick ut i skogen, där han plockade den full med frukter. Sedan klädde han sig i sina nya kläder, tog lösskägg på och begaf sig till staden, där kungen bodde.

Här gick han raka vägen till kungens slott. När vakten frågade hvad han ville, svarade han, att han hade präktiga frukter till salu. Vakten gick upp till kungen och sade, att där ute stod en som sålde frukter, och kungen kom ned, såg på frukterna och frågade, om han fick taga ett par stycken med sig upp för att visa åt prinsessan.

Ja, det kunde han få lof till, sade gossen och bestämde tillika ett mycket högt pris på sina frukter.

När kungen kom ned tillbaka, visade han sig mycket angelägen att köpa de rara frukterna; det gjorde honom detsamma hvad de kostade, han ville ha dem allihopa. Och så snart gossen fått sin betalning, gaf han sig i väg därifrån det fortaste han kunde.

Nu ställde kungen till en stor middag och lät anrätta de sällsynta frukterna. När maten var färdig, satte sig hela hofvet till bords; öfverst måste kungen sitta, de andra intogo sina platser efter rang och värdighet, men prinsessan, som var yngst, fick sitta längst nere vid bordet.

Sedan de ätit en stund, såg kungen händelsevis på prinsessan och utropade: „hvad går åt din näsa, som blifvit så lång!“

De öfriga bordsgästerna började också betrakta hvarandra och funno att de alla hade lika långa näsor. Om en stund voro alla näsorna en half aln långa.

„Hvad i all världen ska' vi nu taga oss till!“ jämrade sig kungen.

Han lät kungöra öfver land och rike, att den som kunde finna ett botemedel för de långa näsorna, skulle få halfva kungariket och så mycket pengar han bara ville hafva i belöning därför. Och dit strömmade doktorer från alla världens kanter, och alla sade sig komma med bot för de långa näsorna, men ingen mäktade kurerade dem.

När Fängo hörde talas om belöningen, beslöt också han resa dit. Han samlade ihop många olika slags gräs och örter, köpte sig en läkarbok och begaf sig på väg till slottet.

När han kom fram, sade han: „jag har hört talas om att en svår sjukdom härjar här i slottet och har kommit för att bota de sjuka. Men först vill jag veta hvad för en belöning den får, som råder bot på sjukdomen?“

„Det jag har lofvat: mitt halfva kungarike och pengar därefter, det ska' jag ge“, svarade kungen.

„Det är nästan för litet“, tyckte gossen, „hela riket och pengar därefter vill jag ha för mitt läkemedel.“

„Så mycket kan jag inte lofva“, svarade kungen, men kanske vill ni först göra ett försök, så få vi se.“

„Jag kan ju börja på, så får kungen själf döma, om inte mitt arbete är den lönen värdt“, svarade gossen.

Nu började han koka sina örter och höll på därmed en hel dag, tills prinsessan kom in för att höra, om icke läkemedlet snart blefve färdigt.

„Det kan allt räcka en stund ännu“, svarade gossen. Sedan vände han sig till prinsessan och frågade: „vill inte prinsessan gifta sig?“

„Jo“, svarade hon, „men hvem vill gifta sig med någon af oss här, så som vi se ut.“

„Vill prinsessan gifta sig med mig, ifall jag tar bort den långa näsan?“ sporde gossen.

Då kände prinsessan igen Fängos röst och ropade: „är du inte gossen, som fordom lekte med mig här i trädgården!“

Nu kunde han icke längre förstålla sig, utan svarade: „ja.“

Prinsessan blef gruffligt glad och lofvade genast gifta sig med honom, så snart han tagit bort hennes långa näsa. Sedan skulle han också bota alla de andra, bad hon, men sist af alla kungen.

Pojken kastade nu bort hela den smörja han först kokat och började i stället tillreda sina röda frukter.

När de voro färdiga, bjöd han hofvet att sätta sig till bords; öfverst skulle kungen sitta, de andra efter rang och värdighet, men prinsessan måste sitta längst ned, bestämde gossen. Han hade slagit sitt läkemedel i en skål och räknat ut att däraf blefve jämt två skedblad för hvar och en vid bordet, men när han slutligen kom fram till kungen, skulle det finnas ingenting mera kvar i skålen.

Först gaf han två skedblad åt prinsessan, i det han samtidigt läste upp något ur sin läkarbok, och lika gjorde han sedan med alla de öfriga.

Så snart kungen fick se att prinsessans näsa blef allt mindre och mindre, vardt han rysligt glad. Men när pojken kom fram till kungen, hade läkemedlet tagit slut.

Då sade han till kungen: „döm nu själf om inte mitt arbete är värdt den lön jag begärt för det; får jag inte hela riket, så tar jag heller inte bort den långa näsan af kungen.“

„Nej“, vidhöll kungen, „det kan jag inte ge dig, men följ med in i min skattkammare, så får du välja hvad du vill bland dyrbarheterna därinne.“

Kungen gick förut och Fängo följde efter. Gossen visste att hans skor och käpp förvarades därinne, och när kungen sade: „se här, tag nu och välj hvad du vill ha“, gick han därför rakt fram till vrån, där skorna och käppen stodo och tog dem. Han trädde fötterna i skorna, höll käppen i handen, ref lösskägget af sin haka, såg kungen in i ögonen och sade: „kanske känner kungen nu igen mig.“

I detsamma svängde han sig tre hvarf rundt och satte i väg med sina skor.

Fängo hade på förhand aftalat allt med prinsessan, så att hon ensam visste hvar han dolde sig. När då kungen begynte säga: „om pojken nu ville komma och ta den långa näsan af mig, vore jag redo att ge honom hela riket“, så svarade prinsessan: „han kommer nog, i fall jag ber honom därom.“

Då kom pojken tillbaka och kungen lofvade: „du ska få hela riket, ifall du befriar mig från den långa näsan.“

Men pojken frågade: „ger kungen mig därjämte prinsessan till fru?“

„Nej, det gör jag inte“, svarade kungen.

„Ja, då gör jag inte heller kungens näsa kortare“, vidhöll gossen.

Till slut måste kungen lofva både prinsessan och riket åt Fängo, om gossen bara skulle bota honom.

„Men först måste kungen ge mig ett skriftligt löfte att riket och prinsessan tillhöra mig“, fordrade gossen ytterligare.

Kungen var tvungen att skriftligen lofva pojken både riket och prinsessan. Men för säkerhets skull firade pojken först bröllop med prinsessan, innan han tog bort kungens långa näsa. Och så blef Fängo kung och kungen blef ingenting.

FÖRÄLDRAKÄRLEK

Af Astrid Ahnfelt.

En junimorgon i soluppgången öppnades trenne af bygatans portar ljudlöst och försiktigt, och lika många pojkar visade sig på trappstegen.

Med ett skutt voro de nere för dessa och ute på gatan, fattade hvarandra under armarne och fortsatte sakta hvisslande upp i den närbelägna skogen, som klädde bergssluttningen.

Komna in i denna hörde de upp att hvissla, gjorde stegen ännu lättare och sågo sig omkring med spejande blickar.

Träden stodo så täta, att de bildade ett enda sammanhängande hvalf, hindrande det börjande dagsljuset att tränga in.

— Ser du något, Alfonzo?

— Sscchhh, Pietro! Håll handen för munnen, om du inte kan tiga.

— Tig själf, du!

— Ären I tokiga, pojkar? Berto tryckte en hand för hvardera kamratens mun och tvärstannade.

Framför dem reste sig en hög kastanje, och nästan doldt af det täta löfverket framskymtade ett fågelbo, från hvilket ett svagt pipande hördes, blandadt med ett kuttrande läte.

Berto släppte kamraterna och smög sig alldeles intill trädstammen för att se bättre.

Det var ett steglitsbo. Just hvad de gått ut att söka. Ungarne hade nyss fått dun och sträckte begärligt fram sina halsar mot modern, som bjöd dem mat ur det uppspärrade gapet.

— Klättra upp du, Berto!

Berto, en kraftig tolfåring, den förste så i lek och odygd som vid boken, kastade af sig rocken och klättrade upp. Hans guldblonda hår föll ned öfver den breda, öppna pannan och munnens smala, bestämda läppar slöto sig fast samman.

Alfonzo och Pietro höllo andan af spänning. Nu sträckte han ut armen mot boet för att gripa ungarne! Ah, där brast grenen, som han stödde sin andra hand mot. Han vacklade hit och dit ett par gånger, nära att förlora balansen, men återvann den och klättrade ännu högre upp.

Fåglarne pepo ängsligt, skrämnda af det buller den afbrutna grenen åstadkommit. Det gällde att skynda sig! Hanen kunde återkomma hvilket ögonblick som helst, och han skulle försvara sina ungar med både näbb och klor.

Berto var nu rakt öfver boet. Hållande sig krampaktigt fast i en utskjutande gren, grep han det med den andra handen.

De små pepo ännu högre af förskräckelse, seende modern, som flugit upp, oroligt flaxa öfver dem.

Försiktigt hasande sig ned för trädstammen, stod Berto snart på marken med sin fångst, hälsad med förtjusning af kamraterna.

Nu var det tid att skynda sig hem och ge de röfvade ungarne mat!

Berto gick i spetsen, hållande boet, som han täckt öfver med sin mössa, framför sig. Alfonzo och Berto voro hack i häl efter.

Ingen af dem offrade en tanke på fågelmamman, som förlorat både bo och ungar och fyllde luften med sin klagan.

I rask fart gick det ned till byn. Där var det nu lif och rörelse. Skriande åsnor drevfos genom gatorna. Vid den stora brunnen på torget fyllde kvinnorna sina vackra kopparkärl med friskt vatten, och körsbärsförsäljarne ordnade sina stånd på prydligaste sätt.

Hunna till Bertos port, försvunno de tre pojkarne skyndsamt inom densamma.

En stor grå hund kom dem till mötes, och läg-gande sina tassar på Bertos axlar hälsade han honom med ett muntert skall.

— Ser du inte att jag bär ett fågelbo? frågade Berto med ett förargadt tonfall och stötte undan hunden. — Nå, nå, det var inte så illa menadt, gamle Fido, fortsatte han och klappade sin fyrfota vän, som helt slokörad återvände till sin koja.

De tre pojkarne sprungo emellertid öfver gården och ut i trädgården. På de höga murar som omslöt den voro fästa ett stort antal fågelburar, där bevin-gade små varelser af alla slag hoppade af och an mel-lan träpinnarne.

Berto öppnade dörren till en tom bur, där det fanns ett litet rede, och lade däri de fem pipande un-garne.

— Nu kila vi in i köket efter litet bröd och mjölk! I en blink voro de öfver gården och inne i det stora köket, där väggarne blänkte af massiva kopparkärl.

Vid spiseln stod gamla Marianna och viftade på elden med en halmsolfjäder.

Hennes fårade ansikte var omgifvet af yfvigt, grått hår. I öronen hängde tunga guldsmycken. Den ena örsnibben hade klyfts af tyngden, hvarför grannlåten var fastbunden med en ullgarnsända. Omkring halsen var lagd en brokig duk, sammanhållen med en korall-nål. Den blå kjorteln pöste i yfviga veck och lintygs-ärmarne voro lindade med röda band.

Marianna hade inte varit tjänarinna i all sin tid. Blifven änka, kände hon sig alltför ensam uppe i den öde bergstrakten ofvanför byn och tog plats i den familj hon nu under många år troget tjänat.

Ingen kunde laga „polenta“ som hon, och ingen kunde heller skratta så smittande som hon. Det klunkade djupt nere, som när man håller vin ur en bukig fiasco, och verkade lifvande som oförfalskad drufvas saft.

De små ögonen blefvo som streck och munnen ett enda bredt leende.

Aldrig kunde barnen tröttna på att höra talas om den tid hon var ung och Beppo slog sina lofvar.

— Ser ni, mina snabbfotade små ödlor, brukade hon berätta. — Beppo smög i evighet omkring mig, som katten kring het gröt. En gång i veckan kom han och hälsade på, och då hade han alltid med sig små presenter. Än var det några färska ägg, än en korf, en ost, några vinfiaschi och liknande, som dugde att äta.

En dag bjöd han mig med på en marknad, och se! då tänkte jag: nu, eller aldrig! Far fick inte veta att jag gick, ty han låg lyckligtvis och sof middag. Aldrig hade jag väl haft så roligt förr! Jag fick både radband, madonnans bild, stekta kastanjer och en siden-sjalett. Men se, det bästa var — och här gjordes en konstpaus — att på hemvägen friade han.

Aldrig har jag väl sett far så ond, som då han fick se oss komma.

Familjens skam! ropade han och rusade emot mig med höjd käpp.

Men då visade Beppo riktigt hvilken karllakar han var. — Håll! ropade han — Hädanefter är det endast jag, som har rättighet att prygla Marianna. Men, slutade hon alltid — slog mig gjorde han bara ett par gånger och ändå tyckte han mer om mig än om sina bästa vinkast.*

Seende Berto, sin gunstling, knep hon ihop ögonen med ett illparigt uttryck: — Är han ute på odygd igen, så kom ihåg, att jag talar om för advokaten!

Jo, hon kunde försöka på! Och Berto dunkade vänskapligt den gamla trotjänarinnan på axeln. — Skaffa mig fort litet mjölk och bröd!

— Åh, det finns här, det! utropade Pietro och Alfonso med en mun och grepo kattens mjölkbunke, som stod i ett hörn.

— Låt katten ha sitt i fred! Marianna slog efter de båda pojkarne med solfjädern, men dessa hade redan kilat undan med sitt rof.

Var inte ledsen, du Miss! Jag skall nog gömma en slurk till dig, sade Berto tröstande till den hvita, finputsade katten, som satt på köksbordet och spann med halfslutna ögon.

Med ett skutt var han så nere för trappan och hann upp kamraterna, som måste gå litet försiktigt för att ej skvalpa ut mjölken, hvilket höll på att blifva händelsen uppe i köket.

På en gåsfjäder stacks nu en brödbit som blifvit väl uppmjukad i mjölken och fördes mot de fem uppspärrade små gapen. Pip, pip! ljöd det och det höggs in från alla håll i den lösa massan.

Gång på gång upprepades detta, tills gapen slötos af sig själfva.

Berto! kallade en befallande stämman, och en högväxt, blond man kom gående mot den plats där pojkarne stodo.

— Här ä' jag, pappa! Och Berto stängde skyndsamt dörren till fågelburen.

Det är tid att gå till skolan nu. Hur är det med dina läxor? Klent kan jag tro.

* Bland den italienska allmogen uttrycker mannen ibland sin kärlek till hustrun genom aga.

— Åh, de gå som hjulet i bäcken här! Och Berto visade på hjulet till sin lilla leksakskvarn, som hastigt snurrade rundt för farten af den bäck, som dansade fram mellan tufvorna i trädgårdsdiket.

— Så ah. Det drog helt omärkligt i faderns mun-
gipor. Därpå fortsatte han: — Du vet ditt straff. In-
gen middag, om det gått dåligt. Med en allvarsam
nick till de tre pojkarne öppnade han trädgårdsgrin-
den och gick ut på vinfälten.

Skolklockan hade just ringt. Klassrummet var fylldt af stojande pojkar, solstrålar trängde in genom de slutna luckorna och lekte i springor, vinklar och vrår.

Det tog i dörren. I nästa sekund voro alla på sina platser. Efter ett kort svar på det samfälliga: god morgon! gick läraren fram till katedern och tog plats framför densamma.

Putsande de storbågade glasögonen såg han ut öfver sitt trettio-tal elever.

Den genomträngande blicken tycktes vilja utforska, hvad som gömde sig hos hvar och en af dem.

Om något godt vore att vänta för framtiden.

Så sattes glasögonen på igen.

— I dag är kriaämnet *Fosterlandskärlek*. Ni få en timme på er att börja, och kunna sedan sluta krian hemma. Sätt i gång!

Ett trettio-tal pennor doppades och började raspa på pappersarken med ett gnisslande ljud.

Den gamle läraren lutade sig tillbaka mot ryggstödet af den höga stolen och föll i tankar.

Kriaämnet i dag hade framkallat minnen från hans ungdom.

En gång hade han drömt sig framtiden en annan. Han hade fått en grundlig skolunderbyggnad i närmaste stad och efter studiernas afslutande återvänt till hemmet för att hjälpa fadern i dennes arbete som arrendator. Men framtidsplanerna gingo i en helt annan riktning. Han ville gå ut att deltaga i striden för sitt lands befrielse. Och en dag hade han stått färdig att lämna allt.

Hur lockande framtiden tedde sig! Han skulle vinna ära och ryktbarhet. Blifva sitt land nyttig med sitt skarpa förstånd och lågande arbetslust. Med sin starka arm, sitt oförfärad mod.

Vagnen stod utanför porten. Afskedstimmen var inne. Då föll fadern plötsligt omkull, träffad af slag. Det var intet annat att göra, än att taga af resrocken. Modern och systrarne hade ju intet annat stöd än honom. Den lediga platsen vid skolan antogs — och nu hade arbetet fortgått i trettiotvå år. Systrarne hade han lyckats gifta bort. Modern hade icke öfverlevvat fadern i många år.

Nu var han gammal. En efter en hade de djärfva ungdomsdrömmarne vikit bort. Livet i den lilla byn var af stillsammaste slag.

År efter år, decennium efter decennium hade gått, vid skolplugg om dagarne och studerande af gamla latinska och grekiska filosofers verk om kvällarne . . . Kunde jag blott få riktig glädje af en enda bland alla dessa pojkar!

Denna tanke återförde honom till det närvarande.

En skarp blick öfver glasögonen upptäckte genast hvilka som arbetade och hvilka som blott låtsade göra det. — Berto, kom hit!

Den tilltalade reste sig upp och kom fram till katedern. — Hvarför skrifver du inte?

— Därför att jag slutat, svarade Berto med en stolt klang i rösten.

Läraren rynkade de buskiga ögonbrynen.

— Gif hit det!

Berto samlade hop och lämnade fram några pappersark. Den gamle jämkade glasögonen till rätta och började läsningen med bister min. Men allt efter som han läste jämnades rynkorna ut, och mer än ett belåtet harklande trängde fram öfver läpparne.

Läggande det skrifna ifrån sig, högg han tag i den bredvid stående Bertos ena örsnibb: — Din kanalje! sade han. Du har mer begåfning än alla de där tjugonio nöten tillsammans. Ger du dig åt studierna med hela din håg, kan du bli någonting med tiden, men förblir du lika lat som hittills, går det åt skogen med dig. Tillämpa dina idéer i praktiken och tänk inte bara på att göra odygd. Gå och sätt dig nu!

Så fort lektionerna för dagen voro slutade, återvände de tre vännerna i frysprång till Bertos hem.

Den milda, af alla dyrkade husmodern, satt på terrassen med sitt arbete. Vid hennes fötter lekte de yngsta barnen, två små mörkögda, svartlockiga flickor.

— Berto, min gosse, du är väl hungrig? Marianna har middagen färdig genast. Skynda dig hit och berättä för mig hur det gått i skolan i dag!

— Om en minut, „Mamma!“ Jag skall bara titta ett tag på fågelungarne. Han svingade mössan mot modern, som leende vinkade till sonen och dennes kamrater.

I nästa sekund voro de nere i trädgården och framme vid fågelburen.

Öfver denna nedhängde några gröna rankor. Berto öppnade luckan och tog ut redet.

Där lågo alla ungarne med brustna ögon och uppspärrade gap, i hvilka syntes en grön massa. De små kropparne voro redan alldeles kalla.

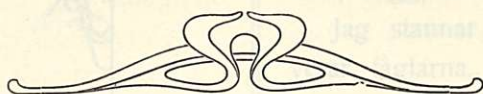
„Kurr, kurr“. Tvänne steglitsor sutto uppe i trädet

ofvanför. Mellan sina näbbar fasthöllo de långa, gröna rankor.

Det var föräldrarna som, ledda af sin instinkt, funnit vägen till de röfvade ungarne och med giftiga örter befriat dem ur fångenskapen.

Berto stod alltjämt och höll det lilla redet i handen. Det ryckte omkring den känsliga munnen och ögonen stodo fulla af tårar: — Vet ni hvad, pojkar, sade han — tycka ni som jag, så röfva vi aldrig mer några fågelungar.

FÄGELLIF

af

Fågellif är en av de mest intressanta och vackraste fåglarna som lever i våra skogar. Den är en liten, rund, svart och vitt färgad fågel som ofta ses i skogarna. Den är en av de mest intressanta och vackraste fåglarna som lever i våra skogar. Den är en liten, rund, svart och vitt färgad fågel som ofta ses i skogarna. Den är en av de mest intressanta och vackraste fåglarna som lever i våra skogar. Den är en liten, rund, svart och vitt färgad fågel som ofta ses i skogarna.

som finns på holmen. — På Kalkholmen finns i stora städer ett kalkbruk och sedan dess ligga där högar af kalk, slagg, stenbiter och jord.

Jag stannar min rodd på min kikare och observerar fåglarna. Den mindre fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

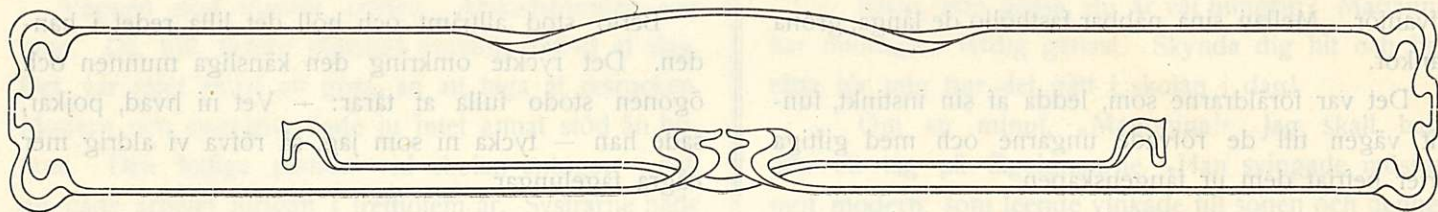
träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

träd i en närmast ornnästa. Den stora fågeln, som svävar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättfullt sitter i tall-

FÅGELLIF

För Barnens Bok af *Ante*.

Det är en vacker augustidag. Solen strålar från en molnfri himmel och fjärdar och sund ligga blänkande lugna.

Hönsen taga sig sin förmiddagshvila och ha sökt skugga under granarna i hönsgården. Där ligga de alla, både Greta och Stina, Grållan och Grillan, Hvitan och Tuhvitan. Och Brunetten sträcker på sig midt ibland sina tolf kycklingar, som redan äro rätt stora med små röda kammar och öronflikar. Till och med den stora svarta tuppen Långhans ligger, med ena vingen bekvämt utslagen. Endast den lifliga silfverhamburgaren Baron är i rörelse. Nu hoppar han upp på en stubbe, flaxar med vingarna och galar — med sin gälla tenor. Några bland hönorna öppna ögonen och titta på honom, men de flesta fortsätta att blunda. Det är ju så varmt och skönt.

Jag besluter att göra en roddtur till de närmaste holmarna, tager min bössa som vanligt — man vet ej hvad man kan råka på — och går nedåt Båtviken.

I skogen är det ett kvittrande och ett pipande som är roligt att höra. Småfåglarna hålla sig, såsom de brukar göra mot höstsidan, i skockar och fladdra omkring i alla träd. Där äro gråmesar, tofsmesar och talgmesar, kungsfåglar, grönsiskor och bofinkar, löfsångare och ärtsångare, flugsnappare, både den vanliga grå och den svart-och-hvit-brokiga. Jag har här på min holme satt upp åtskilliga holkar och flere af dem ha i sommar varit bebodda. Då nu mesarna lägga sig till med 10 à 12 ungar, brokiga flugsnapparen med 5 à 6, rödstjärten med ända till 8 o. s. v., så ha små-

fåglarnas antal betydligt tilltagit. Nu äro ungarna så stora att de reda sig själfva och flyga omkring lika ifrigt som de gamla fåglarna. Och därför är det ett lif i trån och buskar, ett pipande och kvittrande där svärmen drar fram. — Och jag gläder mig. Jag vet att de göra nytta för sig och att de äro trefliga att skåda. Och då många af dem i höst flytta bort till varmare länder, ropar jag till dem: „lycklig resa! och välkomna åter nästa vår! Då skola edra holkar vara putsade och snygga så att ni också då få lust att bygga och bo i dem. Jag vet nog att ni ogärna taga en holk i besittning om ett gammalt bo finnes kvar!“

Nere vid Båtviken ligga tamankorna och sola sig i gräset. Då jag lösgör båten reser sig ankbonden och säger: „kaap-kaap-kap!“ och det betyder måhända: „låt bli att skramla med kettingen så där, det stör oss“. Strax då jag är kommen några årtag från stranden, lägger han sig åter, stoppar näbben under skulderfjädrarna och fortsätter sin störda förmiddagslur.

Ute öfver fjärden kretsar en mängd hvitfåglar. Där äro fisktärnor, gråtrutar, sillmåsar, fiskmåsar och ett par skratmåsar. Trutarna äro de största. De gamla fåglarna äro rent hvita och grå. Men de yngre äro mer eller mindre brunaktiga och fläckiga. Trutarna få nämligen ej sin rena dräkt förrän de äro tre år gamla. — Det är trutarna som skrika så högt „kaao-kaao“, medan deras årsungar ha ett egendomligt groft pipande läte. — Sillmåsarna äro något mindre än gråtrutarna, men äro rent svarta på rygg och vingar, medan fiskmåsar, som komma därefter i storlek, äro

ljusgrå. — Skrattmåsar, de minsta i sällskapet med undantag af tärnorna, se näpna ut med sina mörka hufvor. De flyga lätt och vackert, ehuru de ej kunna i flygkonst mäta sig med de sirliga tärnorna, hvilka liksom hoppa fram i luften för att plötsligt störta sig i vattnet så att det höres som om man kastade en sten i sjön. Skrattmåsar, som för några år sedan voro ytterst sällsynta i vårt land, ha år för år ökats i antal. Förr häckade de endast i Gammelstadviken nära Helsingfors; nu förekomma de litet hvarstans vid kusterna, vid Finska viken ända till Wiborg och norrut ända till Uleåborg.

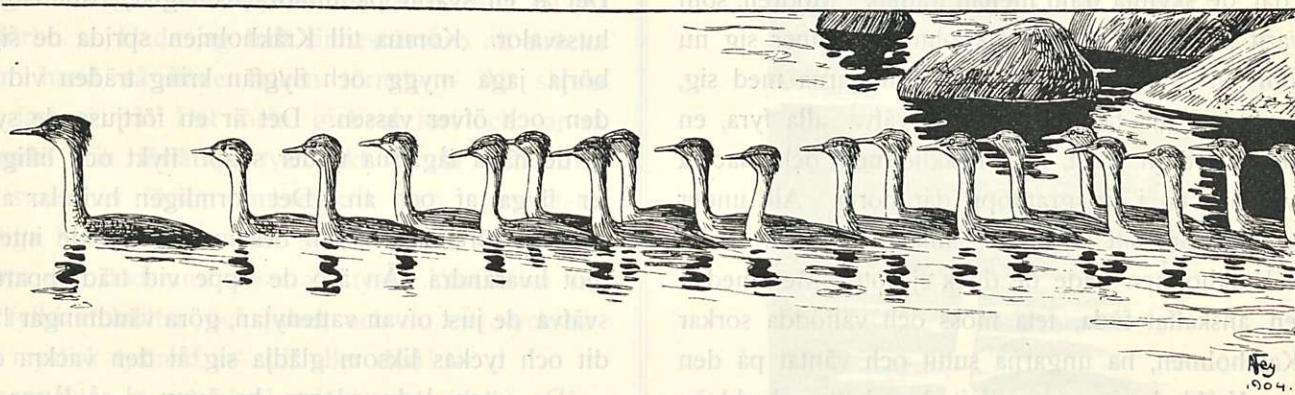
Fåglarna göra vackra lofvar med utbredda vingar, sänka sig ibland ner mot vattnet och snappa upp nå-

Medan jag beundrat hvitfåglarna har jag kommit nära Kalkholmen och nu fästes min uppmärksamhet vid ett par roffåglar, af hvilka den ena, den större, sitter på den kala toppgrenen i den stora tallen, och den andra fladdrar öfver en af de kalkblandade jordhögar som finnas på holmen. — På Kalkholmen fanns i forna tider ett kalkbruk, och sedan dess ligga där högar af kalk, slagg, stenbitar och jord. —

Jag stannar min rodd, tar min kikare och observerar fåglarna. Den mindre fågeln, som svärfvar nästan som en lärka på ett ställe, tyckes vara en tornfalk. Den stora fågeln åter, som lättjefullt sitter i talltoppen, är en ormvråk.

Nu störtar falken ner, griper något rof och sätter sig på en af jordhögarna. Men då blir det lif i vråken! Den lämnar genast sin kvist och flyger ner mot falken, som måste vika för öfvermakten och lämna sin sork eller sitt möss eller hvad det nu är. Vråken griper det öfvergifna rofvet, höjer sig åter, och under det falken förbittrad skriker sitt „gi-gi-gi“ seglar vråken i väg till Kråkholmen, där dens ungar tyckas vänta, att döma af de jamande skrik som nu börja höras därifrån. Då jag närmar mig Kalkholmen flyger också tornfalken sin väg, men åt Granösidan.

Jag rör vidare. — På den släta klippan vid Kalkholmens norra strand sitter en hop prackor. Nu sträcka de på halsarna; de ha påtagligen observerat mig. Och medan modren uppger ett kort „prack-prack“, börja de gå ner i vattnet där snart hela skaran simmar i en lång, lång rad. Det tyckes vara den väldiga kull jag

got, troligen några döda fiskar eller något fiskaffall som flyter på vattnet. Måsar slå ibland ner, sluta sina vingar och simma, gungande på de blanka dyningarna. I långa rader lysa de ståtliga fåglarnas hvita bröst och halsar mot vattnets blå skiftning.

sett många gånger i sommar, mor och aderton ungar. — Och de lefva alla alltså och ha lyckligen undgått alla fiender och alla faror!

Första gången jag såg dem, en dag i början af juli, ville jag icke tro mina ögon då jag såg huru det

myllrade af små prackungar bland strandstenarna. Jag räknade och räknade och kom till samma aderton ungar! Att det egentligen är två kullar som sammanlagits är säkert, ty en pracka värper högst 12 ägg, måhända i undantagsfall 14. Om nu prackhonan röfvat ungar af någon eller om den ena kullens mor dött eller dödats och ungarna sedan tagits till fosterbarn af den andra prackhonan, vet jag icke, men „föreståndarinnan“ står nu i alla fall i spetsen för en skara af 18 prackbarn.

Det är, som sagdt, en lång rad fåglarna bilda, där de, såsom prackor ofta göra, simma efter hvarandra. På afstånd kunde man taga dem för den stora sjöormen eller något annat hafsvämd under. — Nu styra de mot fastlandets undanskymda vikar och försvinna snart bakom en udde.

Jag vänder min båt mot Kråkholmen och ror dit. Där vill jag iakttaga vråkungarna, hvilkas skrik fortfarande höres. Skjuta dem tänker jag ej, ty vråken, liksom tornfalken, lever för det mesta af möss och sorkar och måste räknas till de fåglar som göra mera nytta än skada. Vråken kan dock möjligen ha någon fågels eller harunges död på sitt samvete.

Kommen i land på Kråkholmen behöfver jag ej söka länge, förrän jag ser en ungrvåk, alldeles fullvuxen, sitta i en gran. Den tyckes också se mig och sväfvar till ett träd något längre bort, medan den skriker sitt „miah-miih“, nästan som en katt som råkat i nöd. Syskonen varskos äfven och alla draga sig längre och längre undan. Jag får dock se ett par af dem, där de skynta fram mellan träden. Modren, som åter varit på en tripp till Kalkholmen, infinner sig nu och om en stund har hon lockat ungarna med sig, öfver sundet, till fastlandet. De sväfva alla fyra, en efter en, modren först, från Kråkholmen, och placera sig hvar och en i sin grantopp där borta. Allt under det de låta höra sitt klagande, jamande „miih.“

På Kråkholmen hade de dock ej bott. Men medan modren anskaffat föda, feta möss och välfödda sorkar från Kalkholmen, ha ungarna suttit och väntat på den skogiga Kråkholmen som gifvit dem bättre skydd än den kala Kalkholmen kunde erbjuda.

Nå — hvad är det nu för ett kråkväsen? Där flaxa en skock kråkor under högljudt, ilsket kraxande, omkring en björktopp. Jag riktar kikaren ditåt och ser en stor, blänkande svart korp där uppe i björken och

det är den kråkornas gräl gäller. Så ovanlig är korpens i dessa trakter att dens egna släktingar, kråkorna, „icke tåla den på sina utmarker!“ — Korpens värjer sig en stund mot kråkornas angrepp, men besluter så att ta sin Matts ur kråkskolan, måttar ett hugg mot den närmaste kråkan, tar i detsamma till vingarna och höjer sig i luften. Och ilar sedan med starka vingslag rakt bort mot storskogen vid Kasaberget. Där, i bergets klyftor och på fälten i närheten, skall den säkert få vara i fred för näsvisa och påflugna släktingar!

Medan jag med blicken följer korpens färd, ser jag en massa svalor komma flygande från fastlandet. Det är en svärm på hundratals fåglar, både ladu- och hussvalor. Komna till Kråkholmen sprida de sig och börja jaga mygg och flygfän kring träden vid stranden och öfver vassen. Det är en förtjusande syn att se de nätta fåglarna under snabb flykt och lifligt kvitter flyga af och an. Det formligen hvimlar af dem och det förefaller nästan besynnerligt att de inte törna mot hvarandra. Än äro de uppe vid trädtopparna, än sväfva de just ofvan vattenytan, göra vändningar hit och dit och tyckas liksom glädja sig åt den vackra dagen.

De unga ladesvalorna ha ännu ej så långa stjärtspöten som de gamla, och de unga hussvalorna ha icke ännu den glänsande blåsvarta fjäderkostym som föräldrarna. Men flyga kunna de! Och det behöfves minsann, då de snart nog skola företaga den långa resan ner till Afrika eller Indien.

Bäst jag står och beundrar dem och just då de åter äro uppe vid trädgrenarna, hör jag ett hvinande sus på samma gång några svalor skrika till, gällt och förskräckt. — Så ett sus till, som då en pisksnärt hviner genom luften. — Svalorna äro i en blink försvunna, de liksom regna ner mellan trädgrenarna. Och jag hinner knappast uppfatta två lärkfalkar, som skjutit ner från höjden, midt i svalsvärmen. — En sekund därpå kommer en ladusvala ilande, tätt följd af den ena falcken. — Här gäller det lifvet! — Nu kastar sig svalan neråt, vänder hastigt åt sidan och förbi mig in

mellan träden. Och falcken efter. I mitt ansikte känner jag luftdraget som uppstår, då falcken som en pil susar förbi. — Hade jag haft sinnesnärvaro att sträcka ut min hand så hade falcken törnat. — Att skjuta tänkte jag ej på! Det hela gick så fort och var så spännande. En förfärlig, tyst jakt på lif och död! Utom svalornas första jammerskrik och utom detta ohyggliga hvinande, som för svalorna helt säkert hördes som en dödsmusik, var allt tyst. Kort förut var luften fylld af kvitter och jubel, och nu en olycksbådande, mystisk tystnad. — Lif eller död! —

Om en liten stund hör jag åter suset af falckens vingar. Det närmar sig. Har den slagit svalan eller ej? — Se där är den! Utan byte.

Jag höjer geväret och skjuter — men skjuter bom! Falken ilar i väg öfver sundet, mot fastlandet. — Strax därpå ser jag, längre bort, den andra falcken med en

svala i klorna. „Mördare, mördare!“ ropar jag. Men falckarna sträcka i väg med god fart och skymmas snart af träden på fastlandet, medan ekot af skottet dör bort.

Jag står och funderar på lifvets sorgespel, huru död och faror lura öfverallt och huru det i naturen är så inrättadt att „den enas död är den andras bröd!“

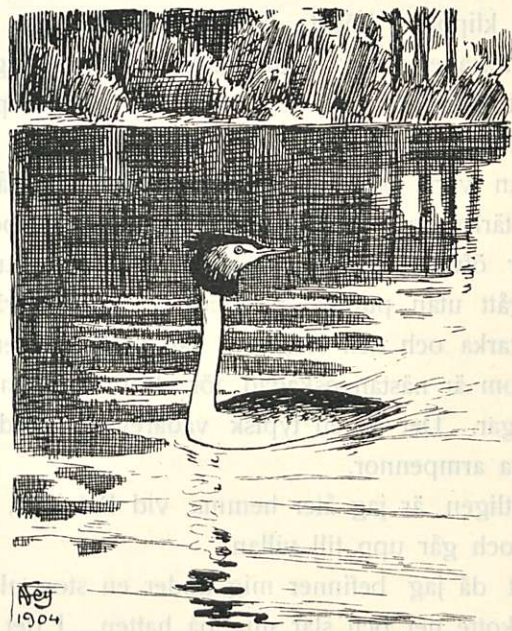
Svalorna äro och bli borta. Hvert de togo vägen vet jag icke. Allt är tyst och stilla, såsom det är där mordengeln dragit fram.

Jag söker mig till min båt. — En kråka kraxar långt borta. — Ett gällt, hastigt „ty-ty-ty“ höres. Det är en gluttsnäppa. Där ser jag den flyga högt i luften, med kurs mot söder.

Gluttsnäpporna flytta redan. Sedan ett par veckor kan man då och då, mest under aftonens lopp, höra deras kännpaka läte. Ända från Lappmarken komma de. De äldre fåglarna först, redan i senare hälften af juli, och sedan, i augusti och september, de yngre.

Då jag kommer förbi udden, ser jag på ganska nära håll en skäggdopping. Den lyser så skinande ljus mot vikens mörka spegel. Jag besluter att söka komma inom skotthåll, ehuru jag vet att doppingarna äro synnerligen skickliga i att undgå alla försåt.

De höra ej till mina vänner; icke därför att de vore så skadliga för fisket, men för att de fördrifva och uttränga så godt som all annan sjöfågel från trakter där de tagit sitt tillhåll.

Då doppingen märker att jag har ondt uppsåt, stannar den sin färd, vänder på hufvudet, tittar och funderar. Nu fattar den sitt parti och besluter att trots allt söka sig in genom sundet. Jag ror rakt mot den till att börja med, men i detsamma den dyker ändrar jag kurs för att genskjuta den. Nu lämnar jag årorna, tar bössan och spejar. Aha — där är den! Några glittringar på vattnet — skottet smäller. — Bom, naturligtvis! Jo, jag känner till det där!

Hufvudet, som var synligt ett ögonblick öfver vattenytan, är åter försvunnet. Och nästa gång fågeln kommer upp för att taga luft, är den redan på ett betydligt afstånd från mig. Den har räddat sig. — Jag har otur i dag! — Där blänker dess ljusa hals åter, långt borta vid vassdungarna.

Jag vänder hemåt. — På Kalkholmen sitter vråkmor åter i talltoppen, men tornfalken ser jag inte. — Måsarna ha dragit sig längre utåt fjärden, där de ännu tyckas finna behag i att låta vagga sig af de gungande dyningarna.

På det lilla skäret mellan Kalkholmen och Hemholmen går jag i land. Skäret heter egentligen Räförn. Ordet *örn* eller *ör* betyder just ett skär eller en liten kal holme. — Då min båt skrapar mot klippan, flyga några drillsnäppor upp, hvilka antagligen plockat mollusker och annat godt i de små pussar som bildats i fördjupningarna på berget. De flyga sin väg med neråtböjda vingar och liksom vinglande hit och dit, tills de komma en bit från skäret, hvarpå de sträcka af åt Kalkholmen till.

På klippans högsta rundning finner jag ett par söndertrasade vingar, några fjädrar och en lång näbb. Af allt detta ser jag att en stackars gluttsnäppa här öfverraskats af en hök eller falk, och detta just då snäppan varit på färd mot södern och här på skäret velat stärka sig och hvila ut innan den skulle börja sin långtur öfver hafvet. — Åter ett sorgespel, ehuru det försiggått utan publik — endast de två uppträdande, den starka och den svaga. — Jag tager den ena vingen, som är nästan oskadad, för att förvara den i mina samlingar. Det är en typisk vadarevinge med långa, spetsiga armpennor.

Slutligen är jag åter hemma vid Båtviken, fastgör båten och går upp till villan.

Just då jag befinner mig under en stor tall, faller en tallkotte ner och slår mig på hatten. I det samma

hör jag en korsnäbbs gälla varningssignal. Jag tittar upp och ser en grannröd korsnäbbhane som just flyger sin väg. Och på samma gång, liksom efter kommando, flyger en hel svärm kamrater under ljudeligt skrik från de närstående träden, där sällskapet kalasat på kottar.

Åter några steg och sceneriet förändrar sig. — En orrhöna har liksom fyra somrar förut häckat här på holmen, och nu stöter jag oförmodadt på hela familjen. Ungarna, af hvilka tuppsycklingarna redan ha några svarta fjädrar bland alla de bruna, gömma sig ibland blåbärsriset, medan orrmor själf med ett hväsande ljud och med smällande vingar flyger sin väg. Jag hör dock att hon strax därpå åter tar mark. Så är hon tyst en stund, men börjar sedan försiktigt locka på de unga. Jag står alldeles stilla — och småningom ser jag blåbärsriset på olika ställen röra sig, då kycklingarna sakta smyga sig mot det håll, hvarifrån de välkända locktonerna höras.

Nåja — ni skola ej oroa eder! Eder vill jag intet ondt. Tvärtom är jag er tack skyldig för alla de gånger jag i sommar fått se er. Visst ha ni plockat några liter blåbär och lingon, visst hade ni en morgon af tjänarinnan påträffats i trädgården i jordgubbslandet — men allt må vara eder förlåtet!

Jag kommer ihåg då jag första gången blef bekant med er, huru jag ej kunde neka mig nöjet att varsamt ta en af er, en liten näpen dunklump som orörlig låg vid en rot, i min hand. Jag kommer också ihåg huru orrmor engång kom i slagsmål med Brunetta. — Det var den tiden då Brunetta fick gå fritt omkring med sina små kycklingar. Då hörde jag en vacker dag ett fasligt hönskackel och tänkte, förstås, att höken var kommen. Jag skyndar fram och ser Brunettan, stukad och generad, men „arg som en spindel“ under ifriga protester springa undan och orrmor efter, hväsande som en orm och med vingarna skrapande mot marken. Både höns- och orrkycklingarna höllo sig undan och läto mödrarna uppgöra saken, som troligen slutat illa för Brunettan om inte jag kommit. — Men en kuriös syn var det, och trots det allvarsamma i situationen kunde jag ej annat än skratta. Brunettan, som var en sådan öfversittare mot de andra hönorna, fick sig nu duktigt „på pälsen“ af en liten orre! — Men efter den bataljen stängdes Brunettan in i hönsgården med alla sina ungdomar.

Jag har kommit upp till villan och sitter på verandan, nöjd med min förmiddag. Jag återkallar i minnet allt hvad jag sett på min tur — då jag plötsligt hör några starka ljud, underliga, oeffterhärmliga ljud. Det är ju tranornas skrik. — Ganska riktigt! Där flyga de — nio stycken. De höja sig kretsformigt mer och mer i rymden, liksom ville de taga en öfverblick af trakten. De så att säga rulla upp för sig sin reskarta.

— Komna till betydlig höjd, ordna de sig i en spetsig vinkel och börja sträcka mot söder — rakt söderut, som om de toge kurs efter en kompass. De synas allt mindre och mindre, och slutligen kan jag ej mera se dem, men deras gälla skrik höras ännu en stund genom den stilla luften. Och då jag sedan äter min middag, äro tranorna kanske redan i främmande land på andra sidan hafvet.

VI M. W.

Under hela långa vintern harva de då tid att syssla med sitt båtyggeri, men egentligen är det dock efter jul på vårvintern arbetet riktigt taget fart. De första åren voro jaktens ganska enkla och små, men nu harva de ända till 1 1/2 meter långa båtar, lätt och fina som löblad och med en rigg, som med sina stak och vanter af glimmande messing kunde väcka självasse Karolus ån. Seglen provas och omys gång på gång, tills de harva precis så stor area som båten förmår bära.

Jaktens införas ordentligt i klubbens matrikel och upptages där både deras längd, bred, segelare och deplacement, efter hvilket de olika kategorierna bestämmas.

Så skola pris anses. Medlen därtill erhållas genom jaktens inskrifningsavgift och någon liten "sättning" medlemmarna emellan; men i år hade en af båtyggarne varit så flitig att han kunde stå en jakt till tillötning. Lotterna hade styrkande åtgång bland medlemmarna och deras anförare, hvar för klubben

achtmän, ohöj!
Nu är det segelsportens och pokaltäff-
garnas tid!
Titta på den här bilden. Den är tagen
vid Lovisa Yacht Klubb's pokaltäff den 6 juli 1904.
Se nu några på klubbmedlemmarna, där de sitta och
"mugga" sin midag efter fullbordad segel-täff. Inte se

de just alltså äldersliga ut och ända ha de redan varit medlemmar i klubben i fyra, fem år och äro jakt-ägare allsammans. Ja, där finnes de som äga flere jaktar. Noj äro de klubbar att tänka ut både segelare och respektid och känna sina jaktar från topp till köl och från för till akter, ty de äro inte blott yachtmän, utan äfven båtkonstruktörer allsammans och harva själva byggt sina jaktar.

Det är just något att lunda på för alla taska pojkar, som om sommaren harva sin tillvaro vid sjö och haf, därför skall jag nu tala litet om huru Lovisa Yacht Klubb's medlemmar bedriva saken.

Om hösten i god tid skall nödigt antal goda flöcka aspmått, som ej få vara mindre i kärnan.

SEGELSPORT

Af M. N.

Jachtmän, ohoj!

Nu är det segelsportens och pokaltäflingarnas tid!

Titta på den här bilden. Den är tagen vid Lovisa Yacht Klubbs pokaltäflan den 6 juli 1904.

Se nu noga på klubbmedlemmarna, där de sitta och „mugga“ sin middag efter fullbordad seglats. Inte se

de just alltför ålderstigna ut, och ändå ha de redan varit medlemmar i klubben i fyra, fem år och äro jaktägare allesamman. Ja, där finnas de, som äga flere jakter. Nog äro de gubbar att räkna ut både segelarea och respittid och känna sina jakter från topp till köl och från för till akter, ty de äro inte blott yachtmän, utan äfven båtkonstruktörer allesamman och hafva själfva byggt sina jakter.

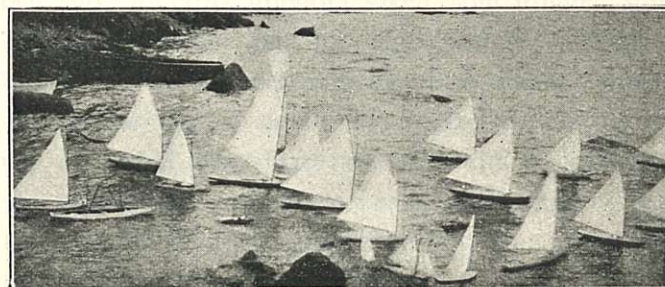
Det är just något att fundera på för alla raska pojkar, som om sommaren hafva sin tillvaro vid sjö och haf, därför skall jag nu tala litet om huru Lovisa Yacht Klubbs medlemmar bedrifva saken.

Om hösten i god tid skaffas nödigt antal goda tjocka aspknubbar, som ej få vara ruttna i kärnan.

Under hela långa vintern hafva de då tid att syssla med sitt båtbyggeri, men egentligen är det dock efter jul på vårvintern arbetet riktigt tager fart. De första åren voro jakterna ganska enkla och små, men nu hafva de ända till 1 1/2 meter långa båtar, lätta och fina som löfblad och med en rigg, som med sina stag och vanter af glimmande messing kunde väcka själfvaste Rarahus afund. Seglen profvas och omsys gång på gång, tills de hafva precis så stor area som båten förmår bära.

Jakterna införas ordentligt i klubbens matrikel och upptages där både deras längd, bredd, segelarea och displacement, efter hvilket de olika kategorierna bestämmas.

Så skola pris anskaffas. Medlen därtill erhållas genom jakternas inskrifningsafgift och någon liten „salning“ medlemmarna emellan; men i år hade en af båtbyggarna varit så flitig att han kunde afstå en jakt till utlottning. Lotterna hade strykande åtgång bland medlemmarna och deras anförvanter, hvarför klubben

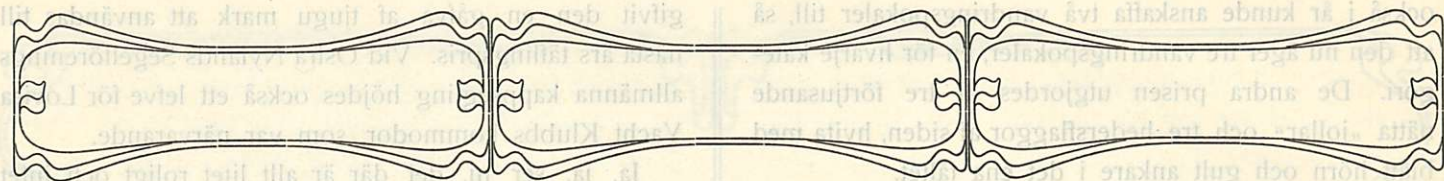
också i år kunde anskaffa två vandringspokaler till, så att den nu äger tre vandringspokaler, en för hvarje kategori. De andra prisen utgjordes af tre förtjusande nätta „jollar“ och tre hedersflaggor af siden, hvita med blått hörn och gult ankare i det ena fältet.

Så har klubben med egna krafter arbetat sig fram år för år. Och nu skolen I få höra det allra bästa. I år har den riktigt kommit till ära och anseende, i det Östra Nylands Segelförening såsom uppmuntran

gifvit den en gåfva af tjugu mark att användas till nästa års täflingspris. Vid Östra Nylands Segelförenings allmänna kappsegling höjdes också ett lefve för Lovisa Yacht Klubbs kommodor, som var närvarande.

Ja, ja, ser ni, det där är allt litet roligt och intet hinder finnes för alla raska gossar att ställa det lika trefligt för sig, ty liten var början här, båtarna voro små, pojkarne likaså. Nu ha båtarna blifvit många och pojkarne ganska långa.

„PUTTE“

Sann händelse.

Af H. Tavaststjerna.

Det var en gång för mycket, mycket länge sedan, den tiden din morfar ännu gick i kolt och mormor var en liten flicka, som sprang kring backarna i blårutig bomullsklädning och med två små flätor bakom örönen. Då hände det att en familj från Helsingfors reste upp till Östra Finland för att tillbringa sommaren på en prostgård hos nära släktingar. Det var en lång färd, må du tro, ty den tiden fanns ännu inga järnvägar i vårt land. Man for med hästar och vagnar och måste ha matsäck med sig, ty på gästgifverierna var det illa beställt med kosten. Sådana resor voro besvärliga för mamma och pappa, men barnen voro förtjusta i dem. Alla barn tycka ju om att åka — det tycker nog också du — och att få sitta i en hög, gammalmodig resvagn och färdas backe upp och backe ned genom vårt lands härligaste trakter, det tyckte barnen var det roligaste som fanns. O, jag kunde skriva en hel bok om de många äfventyr, som sådana resor hade med sig, ty jag var med om dem. Jag var ju ett af barnen, som åkte i den höga vagnen. — Vid midsommartid anlände familjen till prostgården och emottogs hjärtligt af faster Marie och hennes vänliga man. Bra skönt var det för oss barn att nu få springa omkring och röra på benen, de voro ju allt litet styfva; resan hade ju räckt öfver en vecka, och i vagnen fick man hvarken sträcka ut dem eller sparka med dem. Vi voro förtjusta öfver gårdsplanen, som var stor och gräsbevuxen, och med en väldig, gammal lind midt på gården. Den gaf ljuflig skugga och gungplankan under densamma blef från första stund vår käraste lekplats. Nog var ju trädgården också treflig, där fanns

så mycket, som barn tycka om, men hvad var den ändå mot gården. Där var gräset så mjukt och saftigt, där fick man vältra sig hvar man ville — och där fanns så härliga gömställen. Magasinet, vedlidret, vagnskjulet, bagarstugan och framför allt klädboden med sitt höga loft. Dit ledde visserligen en brant, halsbrytande trappa, men just den var så treflig att klifva upp och ned för. Alla dessa härligheter upptäckte vi genast första dagen med förtjusning. —

Hade faster inga barn? Jo, hon hade en son; en långbent, solbränd gosse, med luggen i pannan och barfotad. Elis var 15 år och ansåg sig alldeles för stor att leka med små flickor. Han föredrog att rida barbacka, att köra in hö, att simma hästarna och att fara med drängarna till kvarnen. Af honom skulle vi inte få någon trefnad, det gissade vi strax. „Varen inte ledsna“, sade faster, „jag har en annan lekkamrat åt er“, och så tog hon oss med till hönshuset. Där vimlade det af höns och tuppar i brokiga färger, och en hel skara näpna, gula kycklingar sprungo omkring och pepo. Men mest af allt intresserade oss en stor grå fågel med höga ben och lång hals. „Hvad är det för en fågel?“ ropade vi alla på engång. „Det är en trana“, sade faster, „jag köpte den af några gossar, som hade fångat den i ett kärr. De voro inte snälla emot den, och sedan jag grälat på dem, gaf jag dem en slant och behöll fågeln. Min mening var att genast gifva den friheten, men den kunde då inte ännu flyga och sedan har den inte brytt sig om att flyga bort. Den trifs godt bland hönsen och smörjer gärna kråset med smörgås och fil.“ „Putte, kom hit!“ tillade faster, och ge-

nast kom tranan med gravitetiska steg och sträckte på halsen för att ta brödet, som faster höll i handen. Vi voro förtjusta öfver den nya kamraten och blefvo snart goda vänner med honom. Putte öfvergaf genast sina första vänner, hönsen, och följde oss öfverallt. Han sof inte heller mer i hönshuset, utan stod hela natten på ett ben under linden och sof. Snart lärde han sig också våra lekar och mest tyckte han om „kurra gömma“. Men han var litet skvalleraktig, den skälmen, ty i stället för att „kurra“ ordentligt, tittade han omkring sig, och så snart det var „klart“ och sökandet begynte, trippade Putte med tysta, försiktiga steg åt det håll, där han visste oss vara gömda. Fick han då se fliken af en kjol eller skynten af en hatt, så sprang han med långa skutt och flaxande vingar fram till linden, slog med dem mot trädet och skrek. Det skulle betyda: „jag slår käppen för Anna, Elsa eller Kurt.“ Ofta blefvo vi stötta på Putte för att han förrådde våra gömmor, men aldrig nåndes vi banna eller stänga in honom för det, han var ändå så snäll och lustig. Då vi om kvällarna promenerade längs landsvägen till byn, gick Putte med och höll sig hela tiden vid vår sida; blott när någon skällande hund rusade emot oss, flög han försiktigtvis upp på ett tak. I bärbuskarna var han mycket hemmastadd och vårt mellanmål, som intogs på den trefliga kökstrappan, delade vi troget med honom. Det var en glad och lycklig sommar både för oss och för Putte, men blott allför kort. Tiden gick alldeles för fort, de solljusa, härliga sommardagarna närmade sig sitt slut och skylarna på åkern och nattlapparna, som pilsnabbt sköto genom luften, vittnade om att hösten nalkades. Familjen från hufvudstaden måste packa sina koffertar och tänka på hemresa. En dag stod den höga, gamla vagnen åter för trappan och mamma var i farten med att stufva in korgar, bylten, nattsäckar och knyten. Matsäcken fick den bästa platsen, men så var den också stor och fullpackad med

goda saker från fasters välförsedda skafferi. Tanken på alla dessa rariteter mildrade också betydligt afskedets smärta för oss barn, men det var nog förbi med vår munterhet, då vår goda faster med tårar i ögonen viftade farväl från trappan. „Hvad skall det bli af Putte, då hans vänner resa bort“, hade faster sagt, och den tanken oroade äfven oss. „Stackars Putte, nu har han ingen mer att leka med. Få vi inte ta honom med till Helsingfors?“ Men mamma tyckte att det inte gick för sig, hvart skulle man göra af med honom där? Den tiden fanns ännu ingen djursamling på Högholmen, och så beslöts att Putte skulle stängas in, så att han inte skulle följa efter vagnen. Och så skedde. Vi togo ett hjärtligt farväl af vår kära lekkamrat, smekte honom, delade med honom vår resfrukost, och så reste vi i väg. Putte stod instängd i lidret, hvarifrån man hörde hans skrik och klagan. —

Efter några veckor kom det bref från faster, hon skref också om Putte. Så snart vagnen inte mer syntes till, släpptes han lös och sprang genast omkring och sökte sina vänner; först under linden, så i trädgården och parken och slutligen vid kökstrappan, men förgäfvades. Han fann dem ingenstans och blef allt mer och mer bedröfvad. Inte åt han, inte drack han och ingenting, som förr roat honom, intresserade honom mer. Andra dagen var det på samma sätt; man såg tydligt, skref hon, hur det trogna djuret sörjde och saknade och ingenting kunde man göra för att trösta honom. Tredje dagen försvann han — om han flög tillbaka till sin födelseort, det stora kärret, eller om han följde med andra tranor, som just den tiden flyttade söderut, visste ingen. Han var och förblef borta. Men faster Marie, som själf var så trogen och värfast, ville helst tro att Putte stackare begifvit sig på långresa för att söka sina muntra sommarvänner, som rest sin väg och lämnat honom ensam med sin sorg. Om så var, så hittade han aldrig fram. Det går ofta så här i världen.

DEN FÖRSTA SORGEN

Af Astrid Ahnfelt.

Det ringde på tamburklockan.

— Där ha vi „pappa“! och lilla fru Namias släppte det broderi hon hade för händer och sprang ut och öppnade.

— Låt genast bära in maten, Eleonora, sade herr Namias, gaf sin hustru en hjärtlig kyss och drog skyndsamt af sig öfverrocken.

— Skall du gå på ditt ämbetsverk i dag, det är ju söndag? Och fru Eleonoras vackra ögon fingo ett uttryck af missräkning.

— Skulle bara fattas det! Det finnes en annan orsak, min lilla vän. Herr Namias slog på bröstfickan med en mystiskt förnöjd min.

— Hvilken då, Amerigo? Är det något roligt, säg!

— Det är en stor basar i dag och jag har köpt biljetter åt oss och barnen.

— O, så roligt för de små! Fru Eleonora slog ihop händerna och skyndade ut i köket.

— Straxt därpå var den lilla familjen samlad omkring middagsbordet. Maria och Valeria hade fått höra den glada nyheten och kunde knappt sitta stilla på sina stolar af pur förtjusning.

— Mamma! sade Maria — det vore bra om det bara komme små flickor på basaren. Pojkarne rycka mig alltid i håret. Den lilla ruskade förargad på hufvudet vid tanken därpå, och de svarta lockarne dansade upp och ned.

Ja, men já tytter om pojtar! utropade Valeria med strålande ögon. De' va' en gång en pojte som gidde mej en half kaka i parken. Men — och hennes lilla

mun drogs en smula nedåt — hans sytter tog den ifrån mej.

— Då ska' du få en hel kaka i dag, min stumpa, sade „pappa“. — Hör på, „mamma“ lilla! Filomena har allt hållt väl mycket olja på riset i dag.

— Men Amerigo, det är ju *jag*, som lagat det! Jag har gjort *precis* som vanligt. Först kokat riset riktigt väl, och så hållt en liten, *liten* sked olja i och blandat i peppar och salt och en *massa* rifven ost och kött-sås. Tag litet mera lefver till, så känner du bestämdt inte oljan!

— Ja, det var ett förständigt råd. Jag hade kanske också skrapat karotten väl mycket. Låt oss nu skynda oss med steken och frukten. Det är snart tid att vi ge oss i väg.

En halftimme senare var fru Eleonora fullt upptagen med att klä om sig själf och sina små flickor. Lockarna bundos upp med skära rosetter, och de hvita klädningarna och dito kråkorna togo sig förträffligt ut.

— Jag är *så* glad mamma, att min kråka går så långt ned i nacken. Pojkarna kunna då inte komma åt håret.

— Ä' det sätert, *ritt* sätert pappa, att du ger mig en *hel* kaka?

— *Riktigt* säkert. Maria ska' också få en.

— Hör du Maria, också du! De små klappade i de knubbiga händerna och dansade rundt.

— Eleonora! Jag kan inte få någon fason på den här rosetten.

— Ett ögonblick, Amerigo! Fru Eleonora fäste skyndsamt pärlörhängena i örsnibbarne, lät pudervippan öfverfara kinder och haka, och skärskådade hela sin lilla näpna person i toaletspegeln, påsättande hatten med den ljusblå rosetten.

— Seså! låt mig nu knyta halsduken — — — Inte den röda, älskade vän! Svart ser mera distingueradt ut.

I den stora basarlokalen rådde en oerhörd trängsel. Det dansades nationaldanser, fäktades, trollades och sjöngs, men inte mer än en tiondedel af publiken kunde få se eller höra något af dessa härligheter. Därför fingo de flesta nöja sig med att spela på det lotteri som anordnats och att gå och titta på vinsterna, som i salens fond voro framlagda på stora bord. Öfver dessa hängde bilden af *Adelaide Cairolì*, kvinnan som med gladt mod och utan klagan offrade sin ålderdoms tröst, sina fem tappra unga söner, hvilka alla gäfvositt lif för fäderneslandet. Uppfostringshemmet, till hvars förmån basaren tillställts, bär hennes namn.

— Har du vunnit något vackert, min lilla Maria?

— Ingenting alls, farbror, och pappa har ändå låtit mig försöka tre gånger.

— Få se om det inte går bättre om du försöker med mig! Och „farbror“, som var med i kommitén, tog den lilla med sig.

— Mamma, mamma! *Kan* du tro att det här är sant? Hon är ju nästan lika stor som Valeria!

— Ä' de' en dotta å inte *bara* en ritti liten flitta?

— Titta Valeria! Hon har sidenklädning och sidenhatt. Och hon har strumpor och skor, som man kan *ta af!* Vid denna sista öfvervåldigande upptäckt måste Maria sätta sig ned på en stol, och begagnade sig då af tillfället att bättre göra undersökningen af allt det märkvärdiga dockan hade på sig.

— Har du tackat den snälle „farbror“ riktigt?

— Jaa mamma, men jag ska' tacka honom för *hvar-enda* dag. Maria vaggade dockan fram och tillbaka på armarna och sjöng vaggvisan:

Nini, naná, nini, naná.

På kvällen kunde inte barnen förmås att gå till sängs i vanlig tid. Af fullaste hjärta skänkte Maria sin gamla docka åt Valeria, och „mamma“ måste sprätta upp den nya dockans sidenklädning och sätta i hyskor och hakar, så att hon skulle kunna klä af och på den ordentligt, och sy den ett stort, stort förkläde.

Innan Maria somnade med dockan på armen, var det med ett: — O, mamma! Aldrig i världen trodde jag, att jag skulle bli så lycklig.

Och Valeria spratt upp ur halfsömnens med utroppet: — Å ja' fitt *två* kakor, alldeles *fulla* med sylt!

— Sof nu mina små!

— Fru Namias, jag skulle hälsa så mycket från fru Vitale och lämna det här.

— En liten docka, dockvagn och sötsaker! Hvad betyder det? Det är ju inte någon af barnens födelsedag i dag.

— Det är också det brevet.

„Kära Eleonora!

Jag är gränslöst ledsen öfver att vi måste beröfva lilla Maria den stora glädje hon fick i går. Den docka Alberto af misstag gaf henne var icke med bland vinsterna, blott som dekoration. Den kostar trettio kronor och så stora vinster fick det inte bli. Som tröst sänder jag dessa småsaker.

Din Ersilia.“

— Maria! vi måste återlämna dockan! Fru Eleonoras ljufva, sammetsmjuka ögon stodo fulla af tårar.

— Min docka, min docka! Och Maria bröt ut i hejdlös gråt.

— Gråt inte så, min älskling! „Mammas lilla tröst“ får inte vara så förtviflad. Låt mig kyssa dina ögon, min själ, mitt hjärtebarn! Maria, se! Tant har i stället skickat dig allt det här.

— Du sta få igen dotta du gidde mej! Valeria lade den ena armen om systemns hals, den andra omslöt krampaktigt den gamla hårlösa dockan.

— Jag vill inte ha någonting, inte *någonting*. Det var väl för att jag var så glad åt dockan, som jag nu måste mista den. Och tårefloden bröt ut på nytt.

— Maria, du vill ju vara „mammans“ egen stora, förståndiga flicka?

— Jaa, snyftade Maria.

— Ser du, det var inte meningen, att man skulle vinna den där dockan. „Farbror“ tog fel. Vi måste lämna igen den.

— Det hade varit mycket bättre om jag aldrig hade fått den. Jag har aldrig varit så här förfärligt ledsen förr, mamma. Hvarför gör det ondt i bröstet, när man blir så här ledsen?

— Min lilla Maria — — — . Så ja, det var en förständig flicka! Men nu måste vi sy ihop dockans kjol igen, och förklädet får du visst ge åt Valeria.

— Åt Valeria! Maria kunde inte låta bli att småle helt litet.

Fru Eleonora återställde nu skyndsamt dockan i dess förra skick och lämnade den åt jungfrun, sedan Maria sagt den farväl under kvädda snyftningar.

Valeria hade redan sofvit en lång stund; ändtligen grät sig Maria i sömn.

Herr och fru Namias suto vid sin lilla supé, och fru Eleonora berättade för sin man om den stora sorg förlusten af dockan förorsakat Maria.

Det ringde.

— Återigen Ersilias jungfru! Och med detta stora paket?

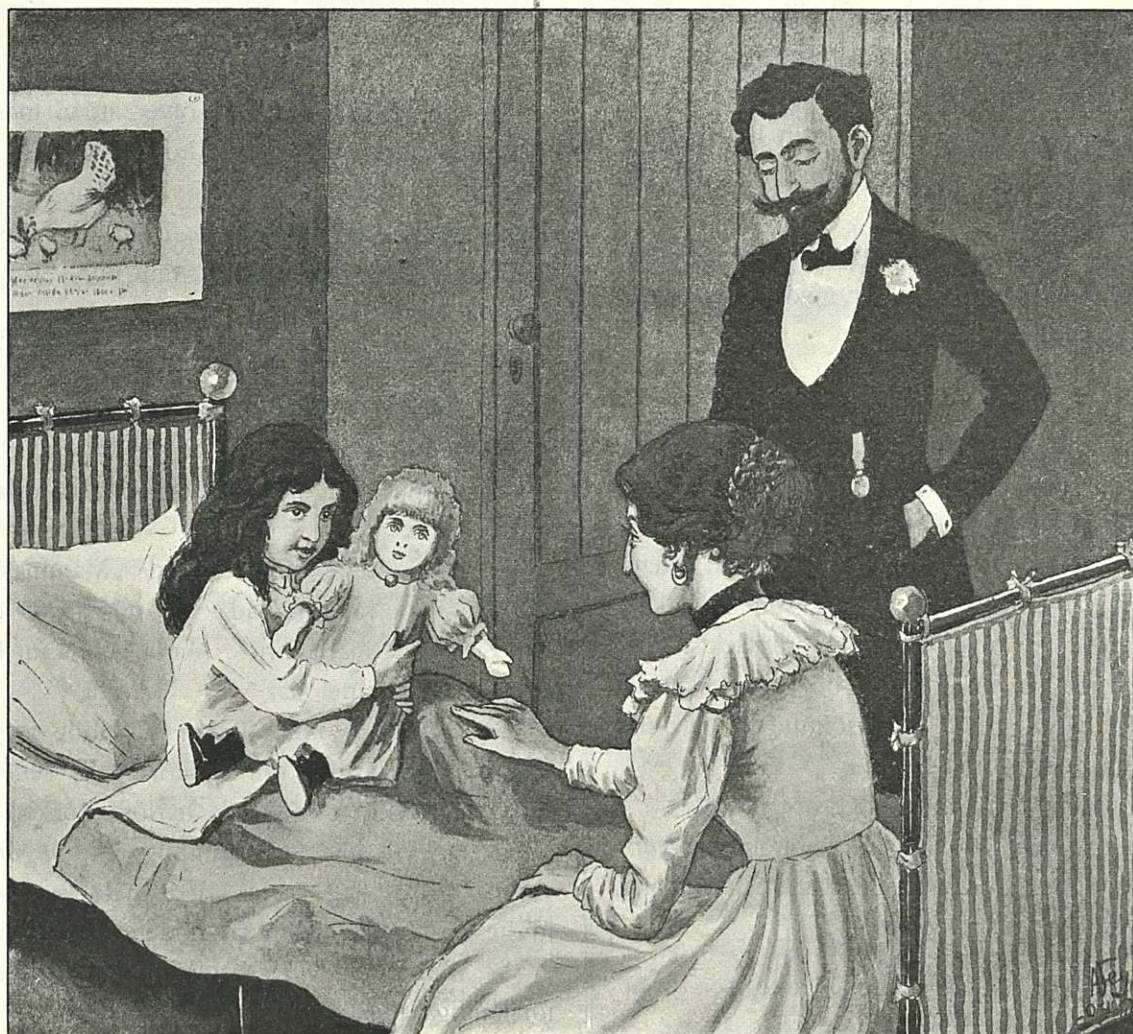
— Det är äfven att bref med frun.

„Eleonora lilla!

Det var visst ändå meningen, att Maria skulle ha dockan. Bror Eugenio var just hos oss när Beppina kom hem och berättade om hennes förtviflan att mista dockan och hur snäll och lydig hon ändå var. Eugenio blef så rörd däröfver, att han följde med till ägaren och köpte den. Här är den nu.

Din Ersilia.“

Herr och fru Namias gingo tillsammans in i sängkammaren, som var svagt upplyst af nattlampan.

Valeria låg med den ena kinden mot sin runda arm. Munnen hade ett leende uttryck och de små hvita tänderna glänste mellan de röda läpparne.

Marias örngått var vått af tårar, och ännu i sömnen skälfdde det omkring den känsliga munnen.

Sakta, sakta lade fru Eleonora dockan vid hennes fötter. Hur lätt det än hade skett, var det dock nog att därmed väcka den sofvande.

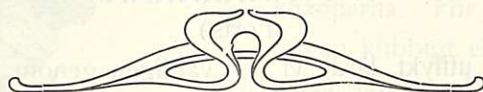
De svarta ögonen öppnade sig på vid gafvel. Hvarför stodo både pappa och mamma vid sängen, och hvarför smålog mamma och hade tårar i ögonen på samma gång?

Så fick hon se dockan.

- Är det sant, är det sant?
- Nu är den riktigt din, lilla Maria.
- Är det riktigt, *riktigt* säkert? Tag annars bort den genast och låt mig inte mista den i morgon igen.
- Farbror Eugenio har köpt den åt dig.
- Gif mig den, mamma! Låt mig ha den på armen i natt!

Hon tog dockan och öfverhöljde den med kyssar. Så såg hon upp på modern och sade helt allvarsamt, men med ett strålande uttryck:

- Mamma! Kanske jag inte nu kunde vara så förfärligt glad, om jag inte förut varit så förfärligt ledsen.

I SKOG OCH MARK

Af O. M. Reuter.

V. PÅ ÅKRARNA.

(Forts.)

Då vi senast gjorde vår lilla utflykt, lärde vi oss känna de olika sädeslag, hvilka odlas i vårt land. Du plockade blåklintar bland rågen och frågade om de voro rågens blommor. Den frågan hafva många andra barn gjort och det är den jag i dag vill besvara.

Kom därför ånyo ut med mig till åkrarna.

Där borta blomma ärterna med vackra hvita och gredelina blommor. Låtom oss gå dit. —

Plocka mig nu några ärtblommor!

Så där ja! Tack!

Låt oss nu närmare se på dem!

Här har blomman redan förvissnat. Hvad är det som sticker fram ur de vissnade blombladen?

„En liten ärtskida“, svarar du.

Ja, en liten ärtbalja. Men hvad är väl ärtbaljan? Jo, ärtbaljan är ärtriset frukt, likasom äpplet är äppelträdets. Och båda innesluta de i sitt inre fröna, hvarur de nya stånden, de nya ärtrisen och de nya äppelträden, skola uppspira, sedan fröna kommit i jorden. Äpplet innesluter äppelkärnorna och ärtbaljan ärterna. Där hänger redan en stor balja. Låt oss öppna den. Vid den ena af de två fogar, hvori de båda blad, hvilka bilda baljan, sammanstöta, sitta på helt små skaft fröna, ärterna.

En växts högsta ändamål är att fortplanta sig genom att gifva upphof åt nya växter. Och detta sker

vanligen genom frambringande af frön, som sedan gro i jorden och uppskjuta i nya plantor.

Fröna utbildas, såsom du ser, i frukten. Och frukten åter utbildas hvar? Du såg det ju nyss, då vi betraktade den vissnade ärtblomman!

„I blomman.“

I blomman ja. Blomman är blott ett vackert hölje omkring de delar, som skola bilda frukten.

Låt oss nu sönderplocka en blomma. Först se vi nedtill en liten krans af små gröna blad, hvilka man kallat *blomfodret* (Fig. 2, *f*). Ofvanom detta följa de färgade *kronbladen* (*k*) eller blomkronan, hvars blad kunna vara än alla lika och fria från hvarandra, såsom i den svafvelgula blomman, som växer här vid dikeskanten, eller sammanvuxna, såsom hos blåklockan, eller slutligen olika hvarandra och bildade på olika sätt, såsom hos ärtblomman, i hvilken de tre öfversta bladen äro fria, de två nedersta kölförmigt sammanvuxna.

Plocka nu en af alla dessa tre slags blommor och låt oss vidare undersöka dem. Inne i blomman, omslutna af kronan, eller hos ärtblomman dolda i kölen ser du några egendomliga, kortare eller längre strängformiga bildningar, som kallas *ståndare* (*s*) och hvilka sluta med en rund knopp, såsom hos den gula ranunkeln, eller, såsom hos blåklockan, med en hvit aflång knopp, den så kallade *ståndarknappen*. Ståndarens antal är hos olika växter mycket olika, i blåklockan fem, i ranunkeln blomman många. Likasom fodret och

Fig. 1. Ärtblomma, blåkllocka och ranunkel.

kronan, hvilka man gemensamt kallar *hullebladen*, kunna äfven ståndarena vara sins emellan fria, såsom hos ranunkeln och blåkllockan, eller också sammanvuxna med sina knappar eller sina strängar, såsom hos ärtblomman, där du finner alla ståndarsträngar, utom en, sammanvuxna med hvarandra.

Den viktigaste delen af ståndarena är ståndarknappen. Om du betraktar blåkllockans ståndarknapp med ett förstoringsglas, ser du att den är delad i två rum; många andra växters ståndarknappar bestå af fyra. I dessa förvaras det fina vanligen gula stoft eller pulver, som man kallat frömjöl och hvilket består af helt små, mikroskopiska korn.

Innanför ståndarena sitter slutligen *pistillen* (*p*) eller pistillerna. Än finnes blott en sådan, såsom i blåkllockan och ärtblomman, än flere, såsom i ranunkeln.

En pistill består af tre delar. Nederst en uppsvullden del, *fruktämnet* (*fr*), hvilken i sitt inre innehåller de små fröknapparna, hvilka du kan se, om jag på läng-

den skär igenom en blåkllocka. Här ser du flere fröknappar kring en pelare i fruktämnets midt. Från fruktämnet utgår uppåt det pelarliska, af en fin kanal genomdragna *stiftet*, som öfverst utbreder sig i tre af en klabbig vätska betäckta flikar, dem man kallat *märket*.

Taga vi en af ranunkelns pistiller och skära igenom den på längden samt betrakta den med ett förstoringsglas, så finna vi i fruktämnets inre blott en fröknopp; på fruktämnet följer nästan omedelbart märket, i det stiftet här är ytterst kort.

Märket tjänar till att upptaga frömjölet från ståndarknapparna. För att detta här skall fastna, är det antingen klabbigt eller tätt ludet. När så frömjölskornen hafva fastnat på märket, börja de att växa ut i smala långa slangar, som tränga ner genom den fina kanalen i pistillens stift ända till fröknapparna i fruktämnet och slutligen sammansmälta med dem. När detta skett börja fröknapparna att tillväxa och bli till frön, fruktämnet växer likaså och blir en frukt, som hos olika växter är mycket olika och allt efter fruktämnets beskaffenhet innesluter ett eller flera frön; det blir alltså en enfröig frukt, såsom hos ranunkeln, eller en flerfröig, såsom hos blåkllockan och ärtväxten. Pistillens märke och stift, hvilka numera hafva ingen betydelse och äro till ingen nytta, vissna nu bort, likasom de äfvenledes numera onyttiga ståndarena och kronbladen. De förra hafva redan med sitt frömjöl bidragit till fruktens uppkomst och sålunda uppfyllt sin bestämelse, de senare behöfvas ej mera såsom skydd kring det tidigare för väta och kyla så ömtåliga fruktämnet och för ståndarena; också deras roll är utspelad.

Blommans viktigaste delar äro pistill och ståndare. Hullebladen äro, såsom du redan nu torde inse, icke lika väsentliga och kunna därför ibland vara mycket obetydliga eller till och med saknas. Nästa gång skall jag närmare berätta för dig om deras betydelse, ty de hafva äfven en annan uppgift än att blott skydda ståndare och pistill. I dag har du lärt, att hvarje växts frukt utgår ur dess blomma och särskildt ur blommans innersta del, fruktämnet.

Hemta mig nu ett rågax.

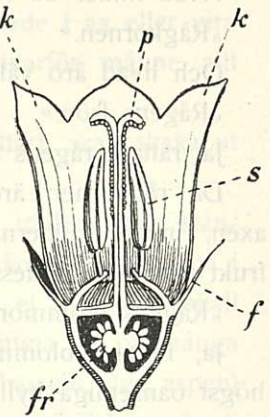

Fig. 2. Genomskäring på längden af en blåkllocka.

Hvad finner du i det mogna axet?

„Rågkornen.“

Och hvad äro väl rågkornen?

„Rågens frön.“

Ja, rättare rågens enfröiga frukter.

Då rågkornen äro rågens frukter, hvad voro då axen, innan frukterna blefvo mogna? Hvarje växts frukt utgår ju ur dess blommor!

„Rågens blommor.“

Ja, rågens blommor. Men dessa blommor hafva högst oansenliga hylleblad och afvika i mycket från dem, vi i dag betraktat.

Du vet nu att blåklinten, som växer bland rågen, icke är rågens blomma, fast den orätt kallas så. Huru olika artade den och den verkliga rågblomma äro därom skall jag nästa gång berätta, och då skall du äfven få veta, hvarför dessa blommor äro så olika beskaffade.

VI. PÅ ÅKRARNA.

(Forts.)

Se så, min vän, låtom oss åter skynda ut på åkern. Du är visst nyfiken att få höra litet mera om blommorna.

Fig. 3 Alopekurus-ax.

Senast lärde du dig, att rågblommorna äro belägna i rågaxet och att växternas blommor ingalunda alltid äro så vackert färgade som du möjligen trott. Långt därifrån! Här på åkern blommor t. ex. svinmollan, hvars små gröna blommor, såsom du ser, äro mycket anspråkslösa. Ännu torftigare äro gräsens blommor. Se här ett alopekurusax (Fig. 3). Längs ett långt skaft sitta åt alla sidor de små blommorna samlade till ett ax. Hela axet består sålunda af otaliga blommor. Men hvarje blomma är ytterst obetydlig. Omkring de två pistillerna och de tre ståndarena sitta i dubbel krans de fyra fjällika hyllebladen (Fig. 4). Det är de, som vi i dagligt tal hos sädesslagen kalla agnar. Och dessa föraktade agnar motsvara hos dem andra blommors prunkande och färgrika kronblad.

Också hos hvetet, rågen och kornen sitta blommorna i ett ax. Men äfven färgade

blommor kunna vara på samma sätt tätt sammangyttrade. Se här t. ex. den hvit- och gula kamomillblomma (Fig. 5), som växer på rågåkern. Hvad vi här kalla en blomma

Fig. 4. Blomma af ett gräs.

är icke häller i själfva verket en enda sådan, utan en samling små blommor. Se med förstoringsglaset på den gula midten (disken) af kamomillblomstret. Du ser där tätt invid hvarandra tal-

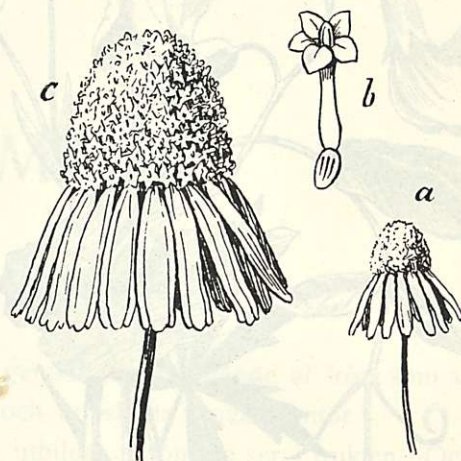

Fig. 5. Kamomillblomster.

rika små gula rörformiga blommor (b) med femklufven krona och inom den fem ståndare och en pistill. Också de hvita strålarna, kantblommorna, äro en hvar en skild blomma med åt ena sidan utdragen krona och med pistill. Det är nämligen icke alltid fallet, att alla blommor hafva på en gång både ståndare och pistill. Hos vissa växters blommor förekomma ståndarena i en blomma, pistillerna i en annan. Sådana blommor kallas enkönade i motsats till de öfriga, som äro tvåkönade. Ofta sitta de olika slagen blommor på samma växtstånd, och då säges växten vara tvåbyggare; men ej sällan bär det ena ståndet endast hanblommor, det andra endast honblommor, och då är växten enbyggare. Detta senare är i synnerhet fallet med växter, som hafva oansenliga, vanligen i ax eller hängen samlade blommor. Sålunda äro alen, björken, granen, tallen, starrgräsen m. fl. tvåbyggare. Enbyggare äro bland andra aspen, pil- och videarterna, enrisbuskan.

Under vår förra utflykt lärde du dig, att frömjölet från ståndarena måste komma i beröring med pistillens märke, för att växten skall kunna bilda frön. Men då nu i vissa fall ståndare och pistiller befinna sig på olika blomstånd, så är det klart, att frömjölet på ett eller annat sätt måste öfverföras på pistillen. Och man

har till och med funnit, att det i de flesta fallen äfven för växter med tvåkönade blommor är nödvändigt, att frömjölet öfverföres till ett annat stånd, ifall frön skola kunna uppstå eller blifva grobara.

Du frågar, på hvad sätt frömjölet transporteras? Ja, därtill finnes mer än en utväg. Men de vanligaste äro af två olika slag. Och allt efter som det ena eller andra af dem anlitas, få äfven blommorna ett mycket olika utseende. Kan du ej gissa till hvilka dessa utvägar äro?

Har du hört talas om, att rågen „ryker.“ Jaså, du var ute med husbonden och såg på i midsomras. Vet du hvad den rök var, som du då såg sväfva fram öfver rågfältet? Jo, det var ingenting annat än rågens frömjöl. Och hvad var det, som satte frömjölet i rörelse?

Kommer du ihåg, huru den dagen, rågen rykte, såg ut? Var den kall eller varm, solig eller mulen, lugn eller blåsig?

Klar och varm, säger du. Ja, ty solskenet och värmen behöfdes för att ståndarknapparna skulle brista och det torra frömjölet falla ut. Men hvad satte sedan frömjölet i rörelse, så att det likt lätta skyar drog fram öfver åkern?

„Blåsten“. Alldeles rätt! Vinden! Ty denna behöfver ej vara stark, för att skaka om axen. Vinden är det, som i talrika fall för frömjölet från den ena plantan till den andra. De växter, med hvilka detta är fallet, kallas vindblommor.

Hela deras blombyggnad är lämpad efter denna omständighet. Redan vid första ögonkastet kan man se, om en växt hör till vindblommorna eller icke. Sådana äro alla arter gräs, således äfven våra sädesslag, halfgräs, såsom starr, ängsull, säf m. fl., hampan, nässlan och de allra flesta träslagen, såsom aspen, eken, hasseln, björken, alen, tallen, granen. Alla dessa växters blommor äro till antalet synnerligen talrika, men af det mest oansenliga utseende. Blomhylllet utgöres af små, grönaktiga fjäll eller agnar, eller ock saknas det alldeles. Vindblommorna hafva aldrig större, färgade kronblad. Sådana vore dem till ingen nytta. Tvärtom skulle de blott hindra vinden att utskaka frömjölet och föra det fram till ståndarena.

Se på sädesfälten, så finner du snart på hvilket ställe på växten vindblommorna sitta. Du ser, att de aldrig ha sitt läge t. ex. i bladveckan, utan att de sitta — hvar?

„Uppe i växtens topp.“

Alldeles! Och här äro de samlade i ax eller vippor på fina gungande fästen. Hvarför männe allt detta?

„För att vinden så mycket lättare skall skaka ut frömjölet från dem!“

Alldeles så! Därför sitta äfven trädens med ståndare försedda blommor i slaka hängen högt uppe i dess kronor. Och för att vinden ej af bladen skall hindras att nå fram till dem, blomma de på många träd redan innan bladen utvecklats (hasseln, alen, aspen) eller medan dessa ännu äro helt små (björken, eken).

Det af vinden kringdrifna torra frömjölet fastnar sedan på pistillernas märken, hvilka hos vindblommorna äro långt utdragna och håriga, ej sällan liknande verkliga dammviskor (fig.7).

Fig. 7. Pistill af en vindblomma.

Men en stor mängd af detta frömjöl, hvilket vinden kringströr hit och dit, kommer dock aldrig fram till en pistill, utan går förloradt. Till denna förlust hafva

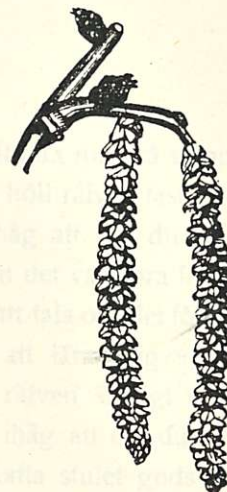

Fig. 6. Hänge af alen.

dock vindblommorna god råd. De frambringa i stället mångfaldt mera frömjöl än andra blommor. Skaka blott tidigare på sommaren grenen af en tall eller vidrör en enrisbuske, så blir du inhöljd i ett helt moln af frömjöl. Detta föres i oerhörd mängd omkring i luften och nedslås stundom till marken af regn. Fordom trodde man då, att det regnat svafvel. Ofta är sjöarnas yta alldeles täckt af ett tjockt lager af dylikt nedfallet frömjöl; och man plägar då, alldeles orätt, tala om, att „vattnet blommar“.

Det är således vinden, som förmedlar frömjöltransporten hos alla dessa oansenliga, vanligen gröna eller bruna blommor, som utmärka de flesta träslagen, de talrika gräsen, m. fl. Men alla de växter, hvilkas vackra och färgrika blommor från tidigt på våren till sent på hösten utgöra vår ögonfägnad? Huru öfverföres deras frömjöl? De äro bildade på helt annat sätt och röras ej lika lätt af minsta vindfläkt, där de sitta ej sällan i bladveckan och ofta på helt korta skaft med ståndarna dolda i en stor krona. Deras frömjöl är ej, såsom de förras, lätt och torrt, utan klabbigt, och

märkena på deras pistiller ofta skifflika och utbredda. Vinden kan sålunda ej hjälpa dem. Huru sker då frömjölstransporten hos dem?

Se dig omkring, min vän! På närmaste tistelblomma t. ex.! Hvad ser du på den?

„En fjäril och ett bi.“

Och hvad flyger fram till den gula och gredlina blindnässlan här invid?

„En humla.“

Har du aldrig tänkt på hvad insekterna hafva hos blommorna att göra? De besöka dem väl ej för att, likasom vi, beundra deras skönhet eller njuta af deras vällykt.

„Nej“, säger du, „utan för att suga deras honung.“

Ja, och just därunder göra de, utan att veta det, den största nytta åt växten. Men härom skall jag nästa gång förtälja dig mera.

DOKTOR ALLVETANDE

Nyländsk folksaga, berättad af *Helena Westermarck*.

Det var en gång en gubbe, som gick vall med byns kor. En dag fångade han en räf i skogen.

Då sade räfven till honom: „släpp mig lös, så ska' jag i stället lära dig en hemlighet“.

„Tala om den först“, svarade gubben.

„Kom ihåg att när du går i skogen, ska' du ta dig till vara för att stiga på ett murket träd, ty då ramlar du omkull och gör dig illa“, sade räfven.

„Har du ingenting bättre att lära mig, så släpper jag dig inte“, svarade gubben och höll räfven fast i nacken.

„Jo“, sade räfven, „kom ihåg att om du hör dina grannar kifvas och träta, så kan det vara bra för dig att veta att de äro osams, men illa att tala om det för andra“.

„Vet du ingenting bättre att lära mig?“ invände gubben och höll fortfarande räfven stadigt i nacken.

„Jo“, svarade räfven „kom ihåg att om du vill bota alla möjliga sjukdomar eller skaffa stulet gods tillbaka, så måste du låtsas som om du visste allting, fast du egentligen vet rakt ingenting; det är bra för dig och inte gör det andra någon skada heller“.

Gubben betänkte sig litet — och så släppte han räfven lös.

Nu gick han till staden för att köpa sig en bok. När han kom till boklädan och bad att få en bok, gäfvos de honom abcboken. Dessutom köpte han ett stort papper och lät pränta med stora bokstäver därpå: „Här bor doktor Allvetande, som träffas hemma hela dagen.“

Vid hemkomsten spikade han upp papperet på väggen. Sedan gick han in, tog fram sin abcbok, slog upp det granna bladet med tuppen på och satte sig ned att betrakta det.

Medan han satt och såg i boken, kom där en herre åkande förbi. När herrn fick se den stora skylten på väggen, lät han kusken stanna och läste: „Här bor doktor Allvetande, som träffas hemma hela dagen.“

Herrn, som just haft olyckan att förlora en stor summa pengar, tänkte strax: „om han är allvetande vet han väl också hvar mina pengar finnas“.

Då steg herrn ur vagnen och gick in och frågade, om doktorn tog emot.

„Se så“, tänkte gubben förtjust, „nu har jag blifvit doktor“.

„Jag har kommit med hästar och vagn“ sade herrn, „för att be doktorn följa hem med mig“.

När de kommo fram till herrgården, stod middagsbordet dukadt och herrn och frun och doktorn satte sig genast till bords.

I huset funnos tre betjänter, som just voro tjufvarna hvilka stulit herrns pengar. När de hörde att den allvise doktorn kommit till gården, blefvo de gruffligt rädda, ty om han visste allt, måste de ju frukta för att det skulle gå dem illa.

När den första betjänten bar in första rätten till middagsbordet, utbrast gubben: „si, det var den första!“ — Det sade han i glädjen öfver att se den goda maten.

Men betjänten gick ut igen och när hans båda kamrater skyndade att fråga: „sade doktorn något också?“ svarade betjänten: „ja, han sade, att jag var den första tjuften“.

Nu måste den andra betjänten in med andra rätten. När gubben fick se en ny rätt, blef han så glad öfver den myckna maten, att han ropade: „si, där ä' den andra!“

Betjänten kom ut igen och de andra frågade oroligt: „sade doktorn något också?“

„Ja, han sade att jag var den andra tjuften — han vet nog alltsamman“, svarade den andra förskräckt.

Slutligen måste den tredje betjänten bära in tredje rätten, och då utbrast gubben ånyo: „aj, se där ä' den tredje!“

Betjänten kom ut och de andra frågade: „sade han något till dig också?“

„Ja, han sade att jag var den tredje tjuften.“

Efter middagen skulle doktorn hvila sig en stund i ett rum, som hade ställts i ordning åt honom. Men en af betjänterna tog och gömde sig därinne mellan ugnen och väggen för att lyssna till hvad herrn och doktorn talade med hvarandra.

När doktorn blef ensam, tog han fram sin abcbok för att åter betrakta det granna bladet med tuppen

uppå. Men huru han bläddrade i boken och sökte, var han icke i stånd att finna bladet med tuppen. Då utbrast han: „göm du dig bara, göm dig bara, fram ska' du i alla fall en gång!“

Betjänten, som gömt sig bakom ugnen och trodde att den allvetande doktorn talade till honom, kröp genast fram och bad ödmjukt:

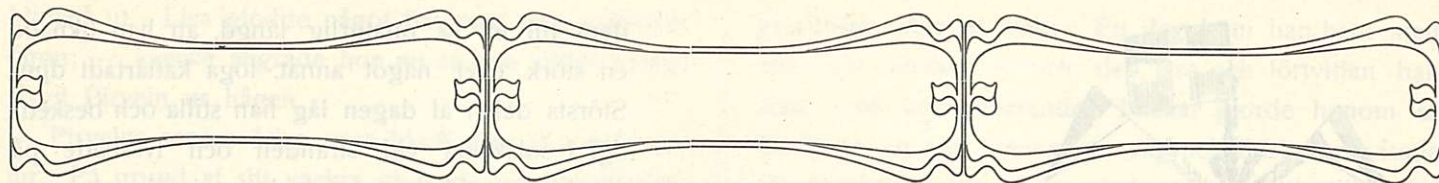
„Straffa oss inte för strängt herr doktor — det är vi som ha stulit herrns pengar.“

„Jaså, ja, ja, jag vet det“, svarade gubben. Nu måste alla betjänterna in, befallde han, och så blefvo de tvungna att bekänna hvad de gjort.

Den allvetande doktorn fick heder och tack och en stor summa pengar till belöning af herrn, och därefter fördes han hem i vagn.

Sedan kom dit folk från östan och västan för att rådfråga doktorn. Och han gaf råd åt alla och visste besked om allt, ehuru han i själfva verket icke visste mer än andra. Men han hade tagit räfvens råd i öronen att låtsa som om han visste allt, och sedan dess har det blifvit ett ordstäf att „man har räfven bakom örat“.

PIRVELN

En katthistoria af *L. Saxén*.

Pirveln var en långsträckt och gänglig kattpojke, klen och späd alltifrån sina första lefnadsdagar. Men vacker var han: hade älskliga, milda barnaögon, en brunspräcklig päls, hvita tassar och hvitt bröst. Hans nos var rosenfärgad och liknade ett bär. Alla flickorna voro förtjusta i Pirveln, men i synnerhet den vackra mörka Beda, som bodde i gården näst invid. När Beda bjöd Vivi till sig, var Pirveln alltid inbegripen i bjudningen. Långa stunder kunde de nojsa och grassera med Pirveln, som villigt lät handtera sig likasom ett barn, af- och påklädas, tvättas och kammats m. m. Beda och Vivi höllo honom turvis i famnen, vyssjande honom till sömns och sjungande för honom några i deras tycke särdeles lämpliga vaggvisor, som de för Pirvelns räkning utvalt ur ett på en vind upphittadt häfte „Vaggvisor, tillegnade de unga mödrarna“. Melodierna inöfvades först vid pianot och texten inlärdes. Så här sjöngo flickorna för Pirveln:

Älskade barn, jag vaggar
sjungande dig i slummer.
Le än engång emot mig!
Le än engång emot mig!

Vid början af andra strofen:

Le som en ängel; sedan
slute sig ögat stilla!
Slumra på bädden så ljuft

— — — — —

inlumrade kattungen vanligen redan, fridfullt och men-
löst, i det hans vackra ögon saktast slöto sig.

Äfven en annan vacker vaggvisa hade flickorna funnit i samma häfte, såsom varande mycket passlig att sjunga för Pirveln:

Sof du, min lilla, min älskling är du;
göm dina ögons små pärlor ännu!
Allt är så tyst, som i grafven det är;
sof! — och hvar fluga bortfläktar jag här.

Änglar från himmelen, täcka som du,
stå omkring vaggan och le mot dig nu.
O, de besöka dig framgent också,
men för att aftorka tårar blott då.

Under dylika upptåg med Pirveln fördrefvo flickorna så godt som hvarje stund, den läxorna lämnade ledig. Kom så julafton; då skulle naturligtvis det älskliga kissebarnet hafva sin egen lilla gran, hvori alla möjliga goda saker upphängdes: små köttstycken och fläskbitar i främsta rummet, men äfven pepparnötter, kringlor och mjuka små „pennisbullar“ — ty Pirveln var en läcker-gom, som nog äfven förstod sig på andra delikatesser än rått kött: han drack till och med gärna kaffe och te.

Några flickor hade kommit tidigare på julaftonen för att bese Pirvelns gran; de skänkte honom små julklappar samt revfos och sletos om honom, kysste och kramade honom. Pirveln lät behandla sig hur som helst, blott han fick vara med samt känna sig såsom medelpunkten för det allmänna intresset.

Men det är icke i längden hälsosamt, att vara alltför mycket omtyckt. Under den hjärtliga julstämningen måtte visst Pirveln blifvit till hälften ihjälkysst, ty på juldagen var han sjuk och vägrade att äta. Hans vackra rosenröda nos var blek samt kändes torr och het. För-gäfvos sökte man reta hans aptit med alla hans favorit-rätter: -han ville ej ens ha kaffe med pepparkaka. Detta tillstånd varade några dagar; sedan kryade Pirveln till sig igen.

Fram på våren, Viviandagen (se svenska almanackan), voro några kamrater samlade hos Vivi. Därunder hände att Pirveln, som somnat i famnen hos en af flickorna, föll i golvet och gaf till ett litet skri. Man undersökte noga hans små tassar, men kunde ej märka något. Emellertid visade det sig att Pirveln med möda lyftade sina smala benpinnar. Man masserade hans små ben och lät honom ligga i solskenet ute i trädgården för att tina upp stelheten i hans lemmar. Det blef tidigt sommar det året och Vivi flyttade jämte några andra flickor till en holme i stadens närhet. Där hoppades man att Pirveln skulle återvinna hälsa och krafter i den friska, stärkande sjöluften. Han steg nu så långsamt på sina ben och sträckte ut

dem till en så onaturlig längd, att han liknade en stork eller något annat, föga kattartadt djur. Största delen af dagen låg han stilla och beskedligt i solskenet vid stranden och lyssnade på vågskvalpet. Flickorna vakade turvis öfver honom, på det att icke någon roffågel skulle slå ner på honom, i tanke att han var en död fågel.

Holmvakten hade en kissa, som hette Lisa. Hon såg ej lika fin och själfull ut som Pirveln, men hon var hvad man kallar bondvacker. Redan första kvällen fick hon sikte på Pirveln, där han låg och sof i gräset. Lisa hade väl aldrig sett en så vacker gosse förr. Hon kom närmare, stod och beundrade honom en stund samt gick därpå rakt fram och satte sig med landtlig enkelhet i hans knä.

Pirveln vaknade och betraktade med förvåning den unga tärna, som satt i hans famn, men efter en stund steg han upp och tog mödosamt ett par steg framåt. Lisa fann då med häpnad att han ej kunde gå; - en så dålig kavaljer ville hon visst ej ha att göra med. Genast försvann hon med ett skutt inåt skogen och låtsade sedan ej vidare om Pirveln.

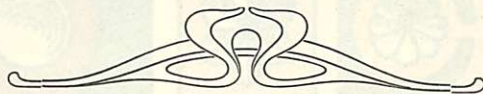
Men efter en tid af flitig massagebehandling, solbad, rodturer med Pirveln, liggande trygg och nöjd i akterstäfven, jämte andra företag, som i främsta rummet afsågo Pirvelns vederfående, blefvo hans ben allt stadigare och snart gick och sprang han likasom hvilken annan hurtig kattpojke som helst. Flickornas glädje var gränslös, och äfven holmvakten, som hela tiden brummat: „inte blir det katt af den där“ - såg för-

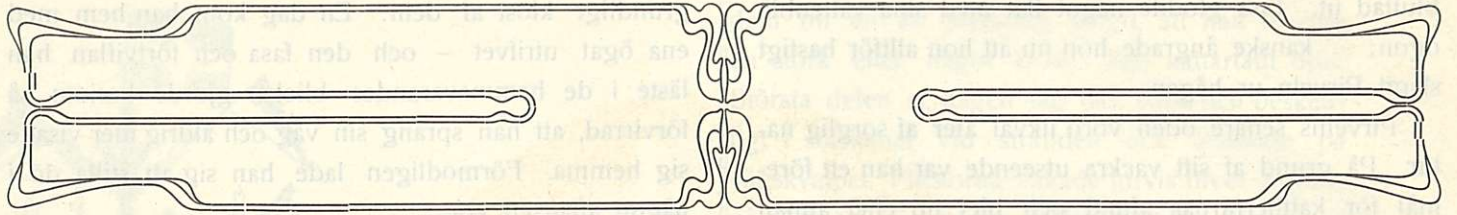

bluffad ut. Lisa glodde något flat med sina vattenblå ögon; — kanske ångrade hon nu att hon alltför hastigt slagit Pirveln ur hågen.

Pirvelns senare öden voro likväl åter af sorglig natur. På grund af sitt vackra utseende var han ett föremål för katherrarnas afund och blef tid efter annan

grundligt klöst af dem. En dag kom han hem med ena ögat utrifvet — och den fasa och förtviflan han läste i de hemmavarandes blickar gjorde honom så förvirrad, att han sprang sin väg och aldrig mer visade sig hemma. Förmodligen lade han sig att stilla dö i någon aflägsen vrå.

JULKLAPPAR

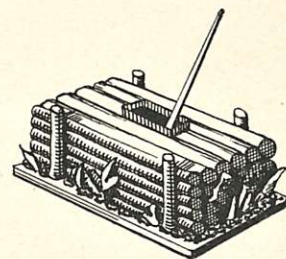

Nu hafva vi endast fyra veckor kvar till julaftonen. Så roligt, så roligt! Hvad skall väl julbocken hämta åt oss i år? Är det inte den frågan, som nu är den viktigaste? Utan tvifvel, men det finnes ännu en annan fråga, som borde vara lika viktig, men som är rätt kinkig att besvara, nämligen hvad skola vi själfva finna på för att bereda våra kära en glad öfverraskning på julaftonen. Det är i den saken jag nu vill försöka gifva Eder några goda råd. —

Först skola vi väl då fundera ut hvad vi kunna gifva åt mamma och pappa. Mamma har användning för en hel hop saker, som små gossar och flickor kunna tillverka. Så t. ex. grytvantar, dem man gör af något gröfre tyg och på hvilka man sedan kan sy ut en liten sotarmurre eller också någon uppmaning att akta fingrarna t. ex. aj, aj, det bränner. De flesta små flickor kunna nog på egen hand fälla en dammduk eller sy ut en liten brödkorgsduk. Så kan mamma visst också behöfva en nyckelhängare. På sidan 92 ha ni ett ganska treffligt mönster till en sådan. Sedan mönstret är uppritadt på trät, utsågas hängaren med löfsåg samt filas riktigt jämn. De flesta af er gå kanske redan i slöjdskola, så ni veta, huru detta går till. Om ni nu ha en glöddritningsapparat, så blir det nog vackrast att bränna mönstret. I annat fall kunna ni rita upp konturerna med svart färg. Sedan målas det hela i brokiga färger och på den mellersta listen inskrufvas en rad små knaggar. — En annan ganska trefflig sak, som kan passa såväl åt mamma som åt pappa, är en klockhållare. Till den få ni här ett riktigt bra mönster. Den göres på samma sätt som nyckelhållaren. Rundeln i midten bör försiktigt utsågas. Sedan lägger man litet bomull och en bit siden eller sammet däröfver och in-

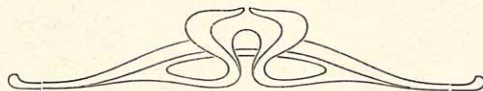
sätter den ånyo på sin plats. Det blir kanske nog bäst att ni bedja stora syster eller någon annan att hjälpa er därmed, så att det blir riktigt jämnt. — En trefflig pennhållare är ej heller alltför svår att åstadkomma. Jag tror knappt jag behöfver beskrifva huru den göres; det se ni nog af ritningen här nedan. Sedan träarbetet är färdigt och hoplimmadt, fylles pennhållaren med fint hagel. Samma modell kan äfven användas, om ni vilja öfverraska något af småsyskonen med en sparbössa. — Åt dem kunna ni för öfrigt göra några treffliga hopläggningsbilder. Man klistrar upp en bild på en tunn träskifva och utsågar sedan denna i alla möjliga krumelurer. Det gäller då för de små att få bilden hel igen. För större barn är det en mycket trefflig sysselsättning att på samma sätt hoplägga en söndersågad karta. —

Säkert vilja nog äfven fyra- och femåringarna förfärdiga julklappar åt pappa och mamma och det låter sig nog göra, om någon af de större litet vill hjälpa dem med förberedelserna. De flesta små barn hafva ju fått lära sig att af brokiga pappersremсор sammanfläta små mattor. Dessa kunna vara nog så nätta, men äro föga användbara. Taga vi nu i stället för papper smala vaxduksremсор, så kunna de små mattorna blifva riktigt praktiska, såväl under skriftyget och lampan som under soppskålen eller tvättkannen.

Ja, här ha ni nu mina små råd. Få se om ni kunna använda dem? — På julaftonen skall jag bedja att få köra för julgubben, då han åker omkring, så jag får se, hvad ni åstadkommit.

Jultomten.

Roots. lasten kirj.

Barnens

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1391

